

พ.ล. ๒
จ. ๒๖๖ อ
: ๖

ความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำ

ปริญญาบัตร

ของ

สมพิศ ไชยคำ

๑๖ เม.ย. ๒๕๓๕

ห้องสมุดนักโทษวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๒๙

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177079

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
.....กรรมการ

.....ประธาน
.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับการแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล ประธานกรรมการ อาจารย์สมเกียรติ หิพยทัศน์ และอาจารย์อ้อมเคื้อน สกมณี กรรมการที่ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพุธ โสภวงศ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี และขอบคุณ คุณเมทินี รุจิระเรืองไฉ ที่ได้ช่วยแนะนำและแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ

ขอขอบคุณท่านอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ท่านผู้บัญชาการเรือนจำและท่านหัวหน้าฝ่ายควบคุม ท่านหัวหน้างานควบคุม เจ้าหน้าที่ทุกแผนก รวมทั้งนักโทษของเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

ขอขอบคุณ อาจารย์ทอง อ่อนทอง อาจารย์เผื่อ สุปติงคสัตต อาจารย์บุญส่ง กล่อมแสง อาจารย์สมพงษ์ เจริญธรรม คุณทวีรัตน์ นาคเนียม และคุณศรุต ไบสุ่น ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2527 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้มาตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอดในทุก ๆ ด้าน พระคุณหาที่เปรียบมิได้

สมพิศ ไชยคำ

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	67
	บทย่อ	67
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	67
	วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	67
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	69
	อภิปรายผล	69
	ขอเสนอแนะ	74
	ขอเสนอแนะทางการวิจัย	76
	บรรณานุกรม	78
	ภาคผนวก	84

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสำนึกใน ความผิดและความคาดหวังในอนาคต	57
2 แสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความสำนึกในความผิด	58
3 แสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความคาดหวังในอนาคต	58
4 เปรียบเทียบความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน	59
5 เปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป	60
6 เปรียบเทียบความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะ การต้องโทษต่างกัน	61
7 เปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะ การต้องโทษต่างกัน	62
8 เปรียบเทียบความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการอบรม เลี้ยงดูต่างกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบพอดัง และแบบคุมครองมากเกินไป	63
9 แสดงค่า q - statistic ของคะแนนความสำนึกในความผิด ของนักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่	64
10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังในอนาคตของนักโทษ ที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน	65
11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำนึกในความผิดและความคาดหวัง ในอนาคต	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงผังทฤษฎี	40
----------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนี้ในปีหนึ่ง ๆ ตำรวจตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการที่จะดูแล
ทุกข์สุขให้กับประชาชนต้องประสบปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเรามักจะเคย
ได้ฟังหรืออ่านข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวันอยู่ทุกวันบุคคลที่กระทำผิดนั้นมีทั้งคนจนและ
คนรวย ตลอดจนได้รับการศึกษาก็และไม่ได้รับการศึกษา เมื่อได้กระทำความผิดจะต้อง
ถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จากสถิติของผู้ต้องขังในเรือนจำคือ ตั้งแต่ปี 2524 -
2527 มีจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศดังนี้คือ 73,464 คน 71,387 คน 80,463 คน
และ 85,208 คน ตามลำดับ จะเห็นว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ลักษณะความผิด
ผู้ต้องขังประเภทเด็กชายในปี 2527 ความผิดอันดับหนึ่งคือความผิดประทุรร้ายต่อทรัพย์
และรองลงมาคือ ความผิดคดีอาชญากรรมและประทุรร้ายต่อร่างกาย (กรมราชทัณฑ์,
2529 : 30) จากจำนวนผู้ต้องหาที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีนั้นรัฐบาลก็ต้องจัดสรรงบประมาณ
เพิ่มมากขึ้นเพื่อที่จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของนักโทษในเรือนจำ ซึ่งแทนที่จะนำ
เงินใช้จ่ายส่วนนี้มาพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ที่สำคัญ ถ้าทุกฝ่ายของบ้านเมือง เช่น
ประชาชน ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ และเจ้าหน้าที่ของกรมประศาสน์การแห่ง
เหล่านี้ช่วยกันป้องกันและแก้ไขเพื่อให้มีผู้กระทำความผิดมีจำนวนลดลง

แม้ว่าผู้ที่ต้องโทษในเรือนจำได้รับการปฏิบัติและการอบรมพัฒนาจิตใจเพื่อให้
นักโทษหรือผู้ต้องขังตระหนักชัดแจ้งแก่ใจว่าอะไรคือความดี อะไรคือความชั่ว เพื่อช่วย
ให้ผู้ต้องขังได้กลับประพฤติเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป (ประเสริฐ เมฆนิล 2527 : 142)
แต่ก็ยังมีปรากฏอยู่เสมอในแต่ละปีว่ามีนักโทษที่กระทำผิดซ้ำและมีจำนวนอยู่ไม่น้อย
เช่นในปี 2527

จากสถิติของกรมราชทัณฑ์ ปี 2527 มีผู้ต้องขังประเภทนี้คือ

ต้องโทษครั้งที่ 1	จำนวน	61,466	คน
ต้องโทษครั้งที่ 2	จำนวน	4,471	คน
ต้องโทษครั้งที่ 3	จำนวน	1,801	คน
ต้องโทษครั้งที่ 4	จำนวน	740	คน
ต้องโทษจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป		313	คน

(กรมราชทัณฑ์ 2529 : 33)

เมื่อเทียบดูแล้วสถิติการกระทำผิดซ้ำก็มีจำนวนมาก ตามหลักแล้วเมื่อได้รับการต้องโทษและการพัฒนาจิตใจ การอบรมดูแลและให้การศึกษาและงานอาชีพจากเรือนจำแล้วกลับออกมาคนโทษก็สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้ แล้วทำไมบางส่วนจึงกระทำผิดอีก สิ่งใดผลักดันให้เขาทำและเขาเหล่านั้นได้ทำให้เกิดความคิดว่าเขามีความสำนึกในความผิดที่เขากระทำมาน้อยแค่ไหน สังคมยอมรับและประกันในการที่เขากลับตัวเป็นคนดีเมื่อพ้นโทษหรือไม่

จากสาเหตุอาชญากรรมเกิดจากระบบการปกครอง การบริหารบ้านเมือง ตัวอย่างเช่นการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งทำการปฏิวัติ แต่ไม่มีความผิดเพราะได้รับนิรโทษประชาชนสุจริตบางคนถูกจับขังตั้งอาชญากรรมและเมื่อบุคคลเป็นผู้กระทำผิดอาชญากรรมธรรมดา เมื่อออกจากคุกแล้วไม่มีโอกาสกลับเข้ารับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจหน่วยงานเอกชนก็ไม่รับเพราะมีใบแดงแจ้งโทษติดตัวไปตลอด จะเห็นได้ว่ากระบวนการบ้านเมืองบังคับให้ผู้ที่ประกอบอาชญากรรมแล้วครั้งหนึ่งต้องเป็นอาชญากรรมตลอดชีวิต เพราะสังคมไม่เปิดโอกาสเพราะฉะนั้นระบบการปกครอง ระบบการบริหารบ้านเมืองจึงมีส่วนอย่างมากในการสร้างอาชญากรรม (จินตนา ยศสุนทร 2524 : 421)

ยอมเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าบรรดาพลังทั้งหลายนั้น คนเป็นพลังเอกของชาติ เพราะคนสามารถบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างได้ทั้งคุณและโทษ หากคนของชาติใดได้รับการศึกษาอบรมดี มีความสามารถสูง ชาตินั้นก็อยู่ดีมีสุขเกิดพลังรวมอันมั่นคง ตรงข้าม

ถ้าคนในชาติขาดการศึกษา ไร้ความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี ปล่อยตัวปล่อยใจให้ตกไปตาม กระแสฝ่ายต่ำแล้ว ชาติก็อาจจะแตกสลายหายหน้าไปในที่สุดดังเห็นตัวอย่างอยู่เสมอ (พล.อ.ท.ภาคย์ กฤษณะพันธ์ 2523 : 15)

ในปัจจุบันนี้อัตราโพบในเรือนจำเพิ่มขึ้นผลักดันให้ผู้บริหารมีการลดหย่อน และอภัยโทษทั้งมีการวิจัยของ ร.ท.ท.อนันต์ ศรีธีรวัฏ ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติ ของผู้ต้องขังที่ประเทศที่มีต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม สรุปว่าการที่ศาล ปล่อยผู้กระทำความผิดที่ตำรวจจับได้มาก ๆ ทำให้อาชญากรรมมากขึ้นจะเห็นว่าผลดังกล่าว สอดคล้องกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นทุกปี (คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ 2528 : 14)

ขนิษฐา จันทักษ์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องโทษซึ่งอาจเป็น ปัจจัยหนึ่งส่งเสริมให้เขาทำผิดได้ จะพบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี มีมากที่สุดและส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น และอาชีวก่อนต้องโทษ มากที่สุดคือเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่รับจ้าง (ขนิษฐา จันทักษ์ และคนอื่น ๆ 2515 : 38 - 39) ต้องยอมรับกันว่าครอบครัวเป็นแหล่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการ ปรับปรุงพฤติกรรมและทัศนคติของแต่ละบุคคล เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันอาชญากรรม เพราะครอบครัวเป็นแหล่งที่วัดขบวนการเรียนรู้ทางสังคมให้แก่เด็ก สร้างพฤติกรรมที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับในสังคมจากการศึกษาทั้งของนักจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์ที่มีชื่อเสียง หลายท่านต่างก็เห็นพ้องกันว่า สาเหตุของการกระทำผิดหรือประกอบอาชญากรรม ของเด็ก ครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นประการสำคัญสาเหตุส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ เรื่องความรักความอบอุ่นที่บิดามารดาให้แก่บุตร จากการศึกษาของ มาสโลว์ (โสภา ชูพิบูลย์ 2524 : 7 อ้างอิงมาจาก Maslow.) พบว่า เด็กไม่ต้องการเฉพาะ อาหารและเครื่องนุ่งห่ม ขาดความรัก อันได้แก่ปัจจัย 4 เท่านั้น ยังต้องการความรัก และความอบอุ่น นอกจากนี้สาเหตุการกระทำผิดที่สำคัญอีกอย่างคือวิธีการอบรมเลี้ยงดู เด็ก ดังประเทิน มหาพันธ์ กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเยาว์มีความสำคัญต่อ การสร้างอุปนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก การสร้างอุปนิสัยที่ไม่ดีและสุขภาพจิตที่ไม่ดีจะนำไปสู่การ

ทำลายความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดากับบุตร ในทางตรงกันข้ามสัมพันธภาพที่ไม่ดี ทั้งสองฝ่ายจะนำไปสู่การสร้างอุปนิสัยและสุขภาพจิตที่ไม่ดีเช่นกัน การที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องจะทำให้เด็กได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ถ้าหากในครอบครัวขาดความสมดุลในด้านความรักความอบอุ่นแล้ว โครงสร้างเกี่ยวกับความรัก ในครอบครัว กล่าวคือหากมารดาารู้สึกว่าเด็กขาดความรักจากบิดา ผู้เป็นมารดาจะ ทุ่มความรักให้แก่เด็ก จนกลายเป็นการตามใจเด็กซึ่งอาจจะทำให้เด็กทำผิดได้ (ประเทิน มหาจันทร์ 2521 : 159) และการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรม การสร้างสรรค์และความวิตกกังวลของเด็กมีได้หลายรูปแบบที่สำคัญแบ่งได้ดังนี้คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบเข้มงวดมากเกินไป (วินิจ เกตขำ 2525 : 8)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาและจุดที่สำคัญที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการกระทำผิด
ซ้ำ เราสามารถมองได้ในแง่

1. การให้การอบรมทางค่านิยมของนักโทษยังไม่ดีพอหรือนักโทษไม่เข้าใจ ลึกซึ้งอีกทั้งสภาพแวดล้อม ภูมิหลังของนักโทษที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันซึ่งมีส่วน ที่ไม่ถูกต้อง มีส่วนผลักดันให้กระทำผิด
 2. เมื่อนักโทษออกจากคุกแล้ว แต่สภาพความเป็นอยู่ของเขาไม่เอื้ออำนวย ที่จะกลับตัวเป็นคนดีทั้ง ๆ ที่นักโทษอาจมีความสำนึกผิดหรือไม่มีความสำนึกผิดก็ตาม
- ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาว่า อายุ ลักษณะการต้องโทษและการอบรมเลี้ยงดู
ส่งผลให้นักโทษมีความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตมากน้อยเพียงใด
โดยจะศึกษาจากนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง ประเภทเด็ดขาดและคิควาจากผล
การศึกษาจะทำให้มีการอบรมและชี้แนะปฏิบัติในการพัฒนาจิตใจมากขึ้นและกรมประชาสงเคราะห์
หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรมได้มีการเตรียมงานอาชีพให้ผู้ที่กำลังจะพ้นโทษ เพื่อ
มิให้กระทำผิดซ้ำ และสวนที่สำคัญอย่างยิ่งก็จะเป็นแนวทางที่ใช้ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง
ควรได้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องเพื่อป้องกันเสียแต่เยาว์วัย

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษอายุตั้งแต่ระหว่าง 20 - 35 ปี และอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป และไม่เคยต้องโทษมาก่อนในเรือนจำกลางบางขวาง
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีภูมิลำเนาต่างถิ่นด้านการอบรมเลี้ยงดู
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีต่อตนเอง เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเกี่ยวกับนักโทษได้ปรับปรุงช่วยเหลือแก้ไข ให้การอบรมนักโทษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นส่วนที่ช่วยให้สังคมยอมรับและมอบภาพพจน์นักโทษในทางที่ดีขึ้นเมื่อเขาพ้นโทษออกไป
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างในความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตในอายุระดับต่าง ๆ กัน เพื่อจะได้อบรมสั่งสอนและแก้ไขให้เกิดความสำนึกในความคิดและกลับตัวเพื่อรับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไป เมื่อพ้นโทษ

3. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างในความสัมพันธ์ในความนึกและความคาดหวัง
ในอนาคตของนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไปและไม่เคยต้องโทษ
ว่ามีความแตกต่างหรือสัมพันธ์กันในทางใด เพื่อจะได้ปรับปรุงและให้ความช่วยเหลือที่
สอดคล้องกับความต้องการของนักโทษ

4. ทำให้ทราบถึงภูมิหลังในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา อาชีพและการอบรม
เลี้ยงดูที่มีผลต่อการกระทำความผิด เพื่อจะได้แก้ไขและช่วยเหลือได้ทันกับบุคคลอื่น
ที่อยู่ในสภาพที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดได้สูงและง่ายขึ้น และเพื่อช่วยลดอาชญากรรม
ในสังคมและประเทศชาติในอนาคต

5. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในความนึกและความคาดหวัง
ในอนาคตเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องขณะที่ได้รับ
การลงโทษและเมื่อพ้นโทษแล้ว

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักโทษทุกคนทำแบบทดสอบแต่ละฉบับโดยมีความเข้าใจวิธีการตอบที่
กำหนดให้เป็นอย่างนี้
2. นักโทษทุกคนถือว่ามีความสามารถในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ
ได้และตอบตรงตามความเป็นจริงของตนซึ่งเชื่อถือได้
3. นักโทษทุกคนถือว่าได้รับการอบรมและการศึกษาภายใต้สภาพเดียวกัน
(จากในเรือนจำ)

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักโทษชายอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ต้องโทษ
ในเรือนจำกลางบางขวาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย จำนวน 400 คน

2. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ระดับอายุ แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่

2.1.1.1 อายุระหว่าง 20 - 35 ปี

2.1.1.2 อายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป

2.1.2 ลักษณะการท้องโหม

2.1.2.1 ไม่เคยท้องโหมมาก่อน

2.1.2.2 เคยท้องโหมมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป

2.1.3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

2.1.3.1 แบบประชาธิปไตย

2.1.3.2 แบบทอดทิ้ง

2.1.3.3 แบบคุ้มครองเกินไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสำนึกในความผิด

2.2.2 ความคาดหวังในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสำนึกในความผิด หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ ในการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามสถานการณ์ซึ่งถูกต้อง ซึ่งลักษณะที่ แสดงออกเกี่ยวกับความสำนึกผิดมี 5 ด้านคือ

1.1 ความสำนึกในความผิดในหน้าที่พลเมือง หมายถึง การที่บุคคล รู้สึกผิดเมื่อละเมิดในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองประเทศของบุคคลในรัฐบาล เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของกฎหมายความปลอดภัย ความสงบสุข ตลอดจนความมั่นคงและชื่อเสียง อันติงามของประเท

1.2 ความสำนึกในความผิดในบทบาทของตนเอง หมายถึง การรู้สึกผิดในการที่ไม่ปฏิบัติตามสภาพของตนเอง

1.3 ความสำนึกในความผิดบทบาทตนเองต่อครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกผิดในการที่ไม่แสดงออก ต่อครอบครัวตามสถานภาพของตน

1.4 ความสำนึกในค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกผิดในการไม่แสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสถานศึกษา ชุมชน และประเทศชาติตามสถานภาพของตน

1.5 ความสำนึกในค่านิยมทางศีลธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดในความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับคำสั่งสอนทางศาสนา โดยยึดหลักมิให้ประพฤติดนินหรือทำความชั่ว

2. ความคาดหวังในอนาคต คือ การเชื่อโดยการคาดคะเนหรือความต้องการของคนในอนาคตว่าต้องการในด้านใดบ้างเมื่อพ้นโศกแล้ว ซึ่งความคาดหวังในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความคาดหวังในด้านครอบครัว หมายถึง ความต้องการที่จะกลับไปดำรงสถานภาพเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนในครอบครัว

2.2 ความคาดหวังในการดำรงบทบาทของตนเอง หมายถึง สามารถปฏิบัติตามบทบาทของตนเองได้เหมือนปกติ

2.3 ความคาดหวังในหน้าที่การงาน หมายถึง สามารถประกอบอาชีพและหน้าที่การงานได้ดี

2.4 ความคาดหวังในด้านสังคม หมายถึง ความต้องการทั่วไปในสังคมที่มีอยู่ในบุคคลทั่วไปในฐานะตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

3. นักโทษ หมายถึง บุคคลที่ทำผิดตามกฎหมายและต้องขังด้วยลักษณะความผิดประเภทเด็ดขาด (คือไม่ใช่อุทธรณ์ - ศาลฎีกา) โดยได้รับโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

นักโทษชายในเรือนจำบางขวาง หมายถึง นักโทษที่จำคุกอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง ด้วยความผิดคดีอาญา โดยได้รับโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป (ซึ่งนักโทษมีระดับอายุ 20 ปีขึ้นไป)

4. การอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่สามารถแยกออกให้เห็น ได้เด่นชัดใน 3 ลักษณะคือ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง การอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งได้มาจากการทดลองความรู้สึกละอายใจของนักโทษในกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแม่ของตน

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู ที่นักโทษรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่มีความอดทนไม่ตามใจ และไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ให้ความยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็น และความร่วมมือตามโอกาสอันเหมาะสม

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่นักโทษ รู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง หรือถูกปล่อยให้อยู่ทำอะไร ๆ ได้ตามใจชอบ โดยไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือการแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง การเลี้ยงดูที่นักโทษรู้สึกว่าตนเองถูกปฏิเสธไม่ให้ทำอะไรได้ตามใจปรารถนาหรือคอยควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ต้องการและมักจะถูกคอยคุ้มครองให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญในความผิด

ความสำคัญ หมายถึง การรับรู้หรือการที่บุคคลมีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ การรับรู้หรือความสำคัญของบุคคลจัดเป็นขั้นต้นของกระบวนการทางจิต เป็นต้นว่าการยอมรับนวัตกรรมและกระบวนการเกิดทัศนคติ (จรรยา สุวรรณทัต 2525 : 11)

ความสำคัญเป็นแรงควบคุมภายใน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความละเอียดอ่อนเป็นผลทำให้มีการกระทำตามความสำคัญ (อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์ 2524 : 284)

ความสำคัญหรือสามัญสำนึกนี้เด็กเกิดมาและมีขึ้นโดยการเรียนรู้ครั้งแรกจากพ่อแม่ โดยการเอาอย่าง ค่านิยมที่ถือปฏิบัติกันมาในครอบครัวและในชุมชนเด็กจะไม่ทำในสิ่งที่พ่อแม่ห้ามปรามแต่ทำตามสิ่งที่พ่อแม่จะให้ทำหรือเป็นไป ซึ่งลักษณะของสามัญสำนึกที่ดีคือ รู้ในสามัญสำนึกของตน หมายถึง บุคคลนั้นสามารถอธิบายในสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ และหลักศีลธรรมจรรยาได้และตัดสินใจกระทำในทางที่ถูกต้องกับศีลธรรมและจริยธรรม ถ้าหากมีความรู้สึกลึกซึ้งหรือไม่สบายใจเขาก็สามารถค้นหาได้ว่าอะไรเป็นต้นเหตุ และเขาทำผิดหลักศีลธรรมจรรยาที่ตรงไหนและตัดสินใจแก้ไขได้ หลังจากที่ได้ไตร่ตรองดีแล้ว (สุรศักดิ์ หลาบบา 2523 : 133)

ความผิด ความหมายทางค่านกฎหมาย ซึ่งตรงกับคำว่า อาชญากรรม ซึ่งใคร่ผู้ให้คำจำกัดความว่า เป็นปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลซึ่งกระทำสิ่งนั้น ๆ ผิดกฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิดซึ่งผู้กระทำต้องได้รับการลงโทษ (อริย สุวรรณบุบผา 2518 : 19) หรือ หมายถึง การกระทำที่เป็นเรื่องก่อให้เกิดความเจ็บปวด เสียหายแก่บุคคลเป็นการกระทำผิดไปจากข้อตกลงของชุมชน ซึ่งข้อตกลงนั้นอยู่แล้วแต่ละชุมชนจะตกลงกันไว้อย่างไร เมื่อมีการกระทำ

ลวงละเมิดหรือแม้การกระทำบางอย่างจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ก็ถือว่ากระทำผิด เพราะเป็นการกระทำผิดตามข้อตกลง เช่น การเล่นเกมพนันไฮโล ถั่ว การค้าประเวณี เป็นต้น แต่เรื่องเหล่านี้ต้องห้ามก็เพราะจะเป็นล่อลวงไปสู่ปัญหาอาชญากรรม (เสริม มุณเฑียรานนท์ 2517 : 15)

ความผิดในค่านิยม ความหมายของชาย เสวีกุล (ชาย เสวีกุล 2517 : 14) หมายถึง การเพ่งเล็งของถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลและสังคมเป็นหลัก และพิจารณาว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนและขัดแย้งเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนให้บุคคลไม่สามารถปรับปรุงหรือปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎหมาย ซึ่งเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งของสังคม และความหมายของ จอห์นสัน (Johnson. 1968 : 13) คือ เป็นการกระทำที่ผิดไปจากบรรทัดฐานทางสังคมที่วางไว้ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนใหญ่ของสังคมนั้นเป็นเกณฑ์ ซึ่งหมายความว่าทางค่านิยมกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดค่านิยมกฎหมายเป็นสำคัญ

ความผิดที่ถือว่าร้ายแรงที่สุดคือ ค่านิยมอาชญากรรม ปัญหาค่านิยมอาชญากรรมนั้นเหมือนโรคประจำตัวอย่างหนึ่งของสังคม รักษาให้หายขาดได้ยาก บางสังคมอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและเรื้อรังเป็นระยะเวลานาน แต่บางสังคมก็ไม่รุนแรงแต่ถ้าปล่อยไว้ไม่รักษาหรือป้องกันเสียแต่แรก ๆ ก็กำเริบถึงขั้นรุนแรงขึ้นได้ ดังนั้นทางที่ดีควรจะต้องช่วยกันคิดป้องกันไว้ (ป๋วย อึ๊งภากรณ์ 2519 : 1)

จากปัญหาอาชญากรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม เมื่อเราจะแก้ไขหรือป้องกันอาชญากรรมก็น่าจะทราบถึงสาเหตุของปัญหาสังคม จากการศึกษาของนักสังคมวิทยาและนักวิชาการ เชื่อว่าปัญหาสังคมเกิดจากสาเหตุ 3 ประการคือ (อตุลย์ ตันประยูร 2524 : 12)

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. ความไม่เป็นระเบียบในสังคม
3. บุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีการจัดระเบียบ การเปลี่ยนแปลงจะมีผลต่อกลุ่มคนและบุคคล การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะมีการ

เปลี่ยนแปลงเสมอทั้งระดับจุลภาคและมหภาค

1.1 การเปลี่ยนแปลงในระดับจุลภาค ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม ส่วนที่เกิดอยู่เป็นปกติ แต่ในอัตราและความมากน้อยแตกต่างกันตามท้องที่แล้วแต่โอกาส หรือเวลา เช่น ในเรื่องค่านิยม หรือคุณค่าทางจริยธรรม ในเรื่องการแต่งกาย มารยาท และการใช้ภาษา เป็นต้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ หรือโครงสร้างของสังคม การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสะสมในระดับจุลภาคคือจากบุคคลในสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้แก่

1. ปัจจัยทางนิเวศวิทยา ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในทางภูมิศาสตร์ และทางประชากร
2. การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ได้แก่ การประดิษฐ์และการค้นพบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการประดิษฐ์ คิดค้น คือ ความจำเป็น ความสามารถทางสมอง และ จารีตประเพณี
3. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ผลของการที่มนุษย์นำความรู้ความสามารถ ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะโครงสร้างทางสังคม ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ตัวอย่างเช่น ภายหลังที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม ได้มีการนำความรู้ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประดิษฐ์เครื่องมือมาใช้แทนแรงงาน อันส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น สิทธิของสตรี การทำงานนอกบ้านของสตรีและเด็ก อันส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะโครงสร้างและสถาบันสังคมในระยะต่อมา
4. การขัดแย้งและการแข่งขัน ซึ่งจัดเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น ในขณะที่กลุ่มบุคคลต้องแข่งขันกัน จะต้องมีการสร้าง หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ให้ดีกว่าของเดิมของคู่แข่งในลักษณะของการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

2. ความไม่เป็นระเบียบในสังคม ทฤษฎีที่สำคัญที่กล่าวถึงค่านี้อีกของ
เคอร์คไคม์ และเมอร์ตัน

2.1 ทฤษฎีอะโนมี (Anomie Theory) เจ้าของทฤษฎีคือ
เคอร์คไคม์ นักสังคมวิทยาที่มีชื่อเสียง เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการไร้กฎเกณฑ์ทางความประพฤติ
และไร้กฎหมาย ได้แก่ การที่ผู้กระทำผิดไม่ยอมรับกฎหมาย และไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ในการ
ปฏิบัติแบบเดียวกับคนในสังคมนั้น

เคอร์คไคม์ ได้อธิบายว่า สังคมอยู่รอดได้ด้วยการยึดเหนี่ยวทางสังคม ซึ่งหมายถึง
การมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวกันคนในสังคมนั้นกัน ในสังคมนั้นเล็กหรือในสังคมที่เป็นแบบง่าย ๆ ไม่
ซับซ้อนนั้น การยึดเหนี่ยวทางสังคมจะเป็นแบบเมคคาไนคอล โซลิดาลิตี้ ซึ่งหมายถึง การที่
บุคคลในสังคมยึดถือค่านิยมเดียวกัน มีความคิด ความเชื่อแบบเดียวกันตลอดจนมีทัศนคติเกี่ยว
กับสิ่งต่าง ๆ แบบเดียวกัน ในสังคมประเภทนี้ ค่านิยมและจารีตประเพณี จะมีอิทธิพลเหนือ
บุคคลเป็นอันมาก ส่วนในสังคมแบบซับซ้อน เช่น สังคมในปัจจุบันนั้น การยึดเหนี่ยวทางสังคม
เป็นแบบ ออแกนิก โซลิดาลิตี้ ซึ่งหมายถึงการยึดเหนี่ยวที่เกิดจากบุคคลยึดการปฏิบัติตาม
บทบาทหน้าที่ของตน โดยที่แต่ละบุคคลอาจมีค่านิยม ความเชื่อ ความคิดที่แตกต่างกันไม่เหมือน
กันในสังคมนั้นเล็กที่มีการยึดเหนี่ยวแบบเมคคาไนคอล โซลิดาลิตี้ ดังกล่าวข้างต้น แต่การ
ที่บุคคลอยู่ร่วมกันได้เนื่องจากการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัดโดยมีความเข้าใจ
ว่าสังคมอาจอยู่รอดไปได้ก็เพราะบุคคลทุกคนปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตน แต่ละบุคคล
เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเท่านั้นที่จะช่วยให้สังคมดำเนินต่อไป

เคอร์คไคม์ ยังอธิบายต่อไปว่า สังคมอาจมีการเปลี่ยนแปลง โดยธรรมชาติอยู่แล้ว
คือมีการเปลี่ยนรูปแบบจากแบบง่าย ๆ เป็นแบบซับซ้อน การเปลี่ยนรูปแบบนี้มีสาเหตุมาจาก
ปัจจัยสำคัญคือ การมีประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านทรัพยากรอาหารและ
จำเป็นที่จะต้องเพิ่มอาชีพใหม่ ๆ ขึ้น เพื่อให้พอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยัง
เป็นสาเหตุให้เกิดอาชีพที่ต้องการความชำนาญเฉพาะอย่าง เช่น ช่างฝีมือต่าง ๆ เป็นต้น
การเพิ่มประชากรดังกล่าว นอกจากจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพและระบบ
เศรษฐกิจแล้ว ยังทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ๆ ด้วย ที่สำคัญก็คือ ทำให้บุคคล

มีบทบาทหน้าที่ทางสังคม มากขึ้น ซึ่งได้แก่ บทบาทหน้าที่ของตนในครอบครัว ทาง การปกครอง ทางศาสนาและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบต่าง ๆ ของสังคมทั้งหมดด้วย (เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2528 : 16 - 17)

และที่สำคัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสังคม เคอร์คโกล์ เองได้กล่าวไว้ว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจากการยึดเหนี่ยวทางสังคมแบบแมคคานิกอล โซลิเดลิตี เป็นออแกนิก โซลิเดลิตี แล้วนั้น สังคมก็จะเกิดมีอาชีพเพิ่มขึ้นถึงกล่าวและอาชีพเหล่านี้จะเป็นอาชีพที่มีลักษณะการแบ่งงานกันสูงขึ้น(Division of Labor)ทำให้คนในสังคมเริ่มขาดความรู้สึกร่วมกัน และจะมีอัตราการฆ่าตัวตายสูง เพราะคนไร้ที่พึ่งพา ระบายอารมณ์และรู้สึกคนไร้ค่า ไร้บรรทัดฐาน เป็นลักษณะอะโนมี สังคมจะเป็นรูปกลิ้งกลมในเซชัน หรือที่เรียกว่าสังคมพิการ คนในสังคมจึงมีพฤติกรรมที่มีแนวโน้มไปในทางเบี่ยงเบนจากกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นจำนวนมาก

2.2 เมอร์ตัน เป็นนักสังคมวิทยาปัจจุบันและมีแนวความคิดทางด้าน ทฤษฎีการทำงานร่วมกันของส่วนต่าง ๆ ของสังคม และมีความเชื่อว่า ส่วนต่าง ๆ ของสังคมจะต้องทำงานประสานกัน และเมอร์ตัน ก็มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องประสานงานระหว่างระบบสังคมกับระบบวัฒนธรรม เขาได้อธิบายว่าระบบวัฒนธรรมเป็นผู้กำหนดค่านิยมของสังคม ส่วนระบบสังคมเป็นผู้กำหนดวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของค่านิยมเหล่านี้ ตัวอย่างได้แก่ ระบบวัฒนธรรมเป็นผู้กำหนดค่านิยมเกี่ยวกับจุดหมายปลายทางของชีวิตของบุคคลซึ่งได้แก่ ความสุข ความสำเร็จ ความมั่นคง ความมีชื่อเสียง เป็นต้น ส่วนระบบสังคมจะเป็นผู้กำหนดวิถีทางที่จะนำไปสู่ค่านิยมนี้ เช่น บุคคลต้องอาศัยความอดทนเพียรพยายามและทำงานหนักเพื่อจะไปสู่ความสุข ความสำเร็จของชีวิต และถ้าหากระบบสังคมและวัฒนธรรมทำงานประสานกันอย่างดี บุคคลส่วนใหญ่ของสังคมก็จะยอมรับทั้งค่านิยมของสังคมและวิถีทางที่จะนำไปสู่ค่านิยมนี้ เวลาใดก็ตามที่ขาดความสมดุลระหว่างสองระบบนี้ เช่น มีการเน้นหนักระบบทั้งสองนี้ไม่เท่ากัน ไม่ว่าจะเป็นการเน้นระบบวัฒนธรรมมากกว่าระบบสังคม หรือเป็นระบบสังคมมากกว่าระบบวัฒนธรรม จะทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะประพฤติดิเคาะเบียดหรือกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การฆ่าตัวตายและอื่น ๆ

เมอร์ตัน ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระบบสังคมกับระบบวัฒนธรรมกับการปรับตัวของบุคคลไว้ดังนี้

ระบบวัฒนธรรม	ระบบสังคม	การปรับตัวของบุคคล
+	+	ทำตามระเบียบ
+	-	ฝ่าฝืนระเบียบ
-	+	ยึดกฎระเบียบของสังคม
-	-	ละทิ้งสังคม
±	±	พยายามเปลี่ยนแปลงสังคม

เมื่อใดก็ตามที่สังคมเน้นค่านิยมกับวิถีทางไปสู่จุดหมายปลายทางของค่านิยมเท่า ๆ กัน บุคคลจะปรับตัวแบบทำตามระเบียบ เวลาใดก็ตามที่สังคมเน้นค่านิยม แต่ไม่เน้นเรื่องวิถีทางไปสู่จุดหมายปลายทางของค่านิยม คนจะปรับตัวแบบ ฝ่าฝืนระเบียบ คือรับแต่ค่านิยม แต่จะหาวิถีทางไปสู่ค่านิยมเอาเอง เวลาใดที่สังคมไม่เน้นค่านิยม แต่เน้นวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของค่านิยม เช่น เน้นการปลูกฝังให้คนเป็นคนดีหรือทำงานหนัก บุคคลจะปรับตัวแบบยึดกฎระเบียบของสังคม คือทำงานหนัก เป็นคนดี มีความอดทน มีความเพียร โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลของการปฏิบัติเช่นนี้ ยามใดที่สังคมขาดการเน้นทั้งสองระบบบุคคลจะมีการปรับตัวแบบละทิ้งสังคม คือ ไม่ยอมรับทั้งค่านิยมของสังคมและวิถีทางไปสู่จุดหมายปลายทางของค่านิยมนี้ขึ้นใหม่ ซึ่งพวกนี้จะจัดอยู่ในพวกที่มีการปรับตัวแบบพยายามเปลี่ยนแปลงสังคม (เพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2528 : 18 - 19) จากแนวคิดของเมอร์ตัน นี้ จะพบว่า คนมีหลายประเภท แต่ละประเภทก็จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไป ผู้ที่จะมีปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากกฎเกณฑ์ของสังคม (Norms) คนอื่น ๆ ในสังคมมีค่านิยมจุดหมายปลายทางของชีวิตเหมือนคนอื่น ๆ แต่วิถีการที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์นั้น กลับไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น จุดประสงค์ต้องการเงิน ทอง แทนที่จะขยันทำงานหนัก กลับจะเซฟหรือประกอบอาชญากรรมอื่นเพื่อให้ได้เงินมาแทนเหล่านี้ เป็นต้น

3. บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวกับด้านจิตวิทยา
- บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพที่เป็น

ปัญหา คือ บุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น บุคลิกภาพจะพัฒนาไปพร้อมกับ การพัฒนาทางกาย อารมณ์ และจิตใจ ยิ่งไปกว่านั้นบุคลิกภาพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ของแต่ละสังคมซึ่งแตกต่างกันไป เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การที่บุคคลมีบุคลิกภาพผิดไป จากกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดอาจเป็นความต้องการทางอารมณ์บางอย่าง เช่น เด็กที่มาจาก ครอบครัวซึ่งพ่อแม่แยกกันอยู่ จะมีสภาพจิตใจไม่มั่นคง ต้องการความรักและความอบอุ่น ดังนั้น จึงมีวิธีการแสวงหาความรักจากนอกบ้าน โดยการคบเพื่อน ถ้าเพื่อนชักนำไปในทางเสื่อมเสีย เช่น ยาเสพติด ก็อาจเป็นการก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวลักษณะต่าง ๆ ตามมาได้

สาเหตุของการประกอบอาชญากรรม

สาเหตุของการประกอบอาชญากรรมนั้น พัจลดา พิพิศ (พัจลดา พิพิศ 2525 : 98) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. โดยพื้นฐานแล้วสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมของคนในประเทศต่าง ๆ จะคล้ายคลึงกันจากรายงานของการวิจัยและการวางแผนของกรมตำรวจถึงสาเหตุ และสาเหตุ ของอาชญากรรม 2512 หน้า 23 - 26 พบว่า การประกอบอาชญากรรมเกิดจากการเพิ่ม จำนวนประชากร ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเมื่อคนเราหมดที่พึ่งยากจนหิวโหย ก็หันมาประกอบอาชญากรรม

2. สภาพครอบครัว มักจะมาจากครอบครัวที่บ้านแตกสาแหรกขาด พ่อแม่แยกกัน ไปคนละทางไม่มีเวลาอบรมดูแลลูกหรือมีความรักอาลัยต่อกันแต่ทะเลาะกันอยู่ทุกวันทำให้เมื่อ บ้านและออกไปคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อเกิดการขาดแคลนก็มักจะประกอบอาชญากรรม

3. ฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ที่ประกอบอาชญากรรมมักจะมาจากคนที่มีฐานะยากจน มีสภาพจิตใจไม่ปกติ เนื่องจากต้องต่อสู้ด้วยความอดอยาก

4. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากเมืองไทยได้รับอิทธิพลของอารยธรรม ตะวันตกซึ่งมีบางสิ่งบางอย่างขัดกับวัฒนธรรมสังคมไทยเป็นต้น การนิยมวัตถุความสันทัน ธิ ทางเพศ การแต่งกาย เมื่อมีความต้องการมาก ๆ ก็ทำให้ประกอบการกระทำผิดได้

5. การว่างงาน ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจรัดตัวทุกชีวิตต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อ

ตนเองและครอบครัว เมื่อคนเราว่างงานสภาพของจิตใจหรืออารมณ์ย่อมสับสนฟุ้งซ่านมักใช้เวลาว่างไปทางค่านอบายมุขต่าง ๆ เป็นต้นว่า สุรานารี เล่นมั่ว เล่นการพนัน เที่ยวเตร่

6. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ในปัจจุบันความคำนึงถึงศีลธรรมและความอะลุ้มอะล่วยกันในสังคมจะไม่ค่อยพบมากทั้งนี้เนื่องจากต่างอยากที่จะหาความสุขให้กับชีวิต ทุกคนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมทางวัตถุไปเร็วกว่าวัฒนธรรมทางจิตใจ คนไม่ค่อยใกล้ชิดกับศาสนา ขาดการศึกษาและอบรมจิตใจที่ดี ให้ประกอบอาชีพการงานไถ่กาย

นอกจากสาเหตุของการประกอบอาชีพการงานแล้วยังมีปัจจัยหรือสิ่งที่ส่งเสริมให้บุคคลประกอบอาชีพการงานเพิ่มขึ้น คือ

ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพการงาน

อาชีพการงานมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอาชีพการงานแต่ก็ยังไม่ผู้ใดสามารถชี้แจงไปอย่างแน่นอนตายตัวได้ว่าเกิดจากปัจจัยใดโดยเฉพาะและมูลเหตุส่วนใหญ่ที่ใดโดยตรงทำให้คนกระทำอาชีพการงานคือ เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนโน้มน้าวให้คนประกอบอาชีพการงานต่อเมื่อมีปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีส่วนทำให้มีการประกอบอาชีพการงานแยกได้ดังนี้

1. ขอบกพร่องทางชีวภาพและแบบหรือสภาพของร่างกาย ผู้รู้หลายท่านมีความเห็นว่าคนดีกับคนเลวมีความแตกต่างทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นเรื่องของกรรมพันธุ์ที่ได้รับมรดกตกทอดมา โดยเห็นว่าอาชีพการงานกับคนก็แตกต่างกันในด้านชีวภาพและร่างกายอย่างเห็นได้ชัด เช่น คนร่างกายผิดปกติส่วนหรือไม่สมบูรณ์หรือคนปัญญาอ่อนจะไม่สามารถฝึกคำนวณที่มีชื่อ หรือสถาปนิกที่มีชื่อ เป็นต้น แต่เราก็ไม่ควรสรุปเอาว่าคนร่างกายสมบูรณ์ประกอบ พิจารณาผิดสัดส่วน เช่น เที้ยกระระ จมูกบี้ หูท่าง ปากแหว่ง แขนคอก ฯ หน้าตาหน้าเกลียด จะต้องหาทางชดเชยด้วยการกระทำดีหรือทำชั่วเสมอไป นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมยังมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ ที่ทำให้เขาเป็นคนดีคนชั่วได้มาก เช่น หากบุคคลเหล่านั้นได้รับการเลี้ยงดูอย่างนิคปลัทธิธรรมปมค้อย พวกเขาก็มีโอกาสเป็นคนดีมีประโยชน์เช่นคนทั่วไป ตรงกันข้าม

อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ถ้าหากเขากระทำผิดก็ควรจะนำปัจจัยทางร่างกายมาพิจารณาด้วย แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องระลึกอยู่เสมอว่าไม่ใช่ทุกคนอยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดีจะกระทำผิดเสมอไป เช่น คนเป็นลูกโจรไม่จำเป็นต้องเป็นโจรเสมอไป คนที่ยากจนจนแค่ไหนไม่เคยลักขโมยใครเลยมีจำนวนมากหรือคนปัญญาอ่อนไม่ว่าเป็นต้องทำผิดเสมอไป เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์ เด็กจะต้องได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เพื่อจะได้มีทัศนคติต่อบุคคลและสังคมในทางที่ดี หากเด็กได้รับแต่ความเกลียดชัง ผิดหวัง บิดามารดาไม่เอาใจใส่ ขาดความยุติธรรม เด็กจะเกิดความท้อแท้ผิดหวัง กระพริบกระเหินทางอารมณ์ อาจจะทำให้กระทำผิดได้ เช่น บัญหาเด็กเกรง อัมพาต เป็นต้น แต่ก็มิได้เด็กไม่น้อยที่แม้จะมีสภาพครอบครัวแบบนี้ก็ไม่เคยกระทำผิด

3. กลุ่มสังคมและปัจจัยทางวัฒนธรรม

3.1 ความผิดจากการเรียนรู้ สัทเทอร์แลนด์ ได้กล่าวว่า การที่คนกระทำผิดนั้นเกิดจากการเรียนรู้จากกลุ่มและความประหลาดไม่ว่าดีหรือชั่ว เป็นสิ่งที่เรารู้มาแต่เด็กและต่อมาจนตลอดชีวิตแต่ความคิดนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนโดยมีผู้ให้ข้อแย้งว่าทำไมคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีและเรียนรู้มาเหมือน ๆ กัน ทำไมไม่กระทำผิดเหมือนกันทุกคน

3.2 อิทธิพลของวัฒนธรรมรอง วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของบุคคลในสังคม และแต่ละสังคมอาจจะมีวัฒนธรรมแตกต่างกันได้ โดยในสังคมจะมีวัฒนธรรมหลักที่ทุกคนส่วนใหญ่ปฏิบัติ เช่น วัฒนธรรมไทยมีความรักเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เคารพผู้อาวุโส รักความเป็นเอกราช เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีวัฒนธรรมรองลงไป (วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม) เช่น วัยรุ่น กลุ่มกรรมกร พ่อค้า ชาวนา นักเรียน เป็นต้น ในบางกรณีวัฒนธรรมรองอาจจะขัดกับวัฒนธรรมหลักได้ เช่น เรื่องเด็กกระทำผิด หรือสาเหตุอื่นหนึ่งก็คือวัฒนธรรมรองซึ่งยากที่จะลบให้หายไปเป็นการกระทำตามค่านิยมที่ขัดกับสิ่งที่สังคมนิยมปฏิบัติ

(และโดยทั่วไปบุคคลจะต้องปฏิบัติตาม) จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อแบบของ ความประพฤติของมนุษย์ในสังคมส่วนการจะมีอิทธิพลมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ในสังคมนั้น ๆ

3.3 ความยากจน ความยากจนจะเป็นม่อเกิดของความขาดแคลน ต่าง ๆ เช่น อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ฯลฯ คนที่ทำอาชญากรรมเพราะ ความยากจนอาจจะมีอยู่บ้างเพราะต้องตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทำให้เสื่อมโทรมทั้ง ร่างกายและจิตใจ แต่ก็มักจะเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็ ไม่ได้หมายความว่าคนยากจนทุกคนจะกระทำอาชญากรรมเพราะมีคนยากจนจำนวนมาก ที่แม้จะยากจนก็ยังพยายามกระเสือกกระสนหากินในทางสุจริต เคารพกฎหมาย ยึดมั่น ในศีลธรรม พยายามสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดี นอกจากนี้คนร่ำรวยกระทำความผิด เกี่ยวกับทรัพย์สินก็น้อยเหมือนกัน เช่น พ่อค้าหนีภาษี ค้ายาเสพติด ข้าราชการคอร์รัปชัน เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก็ไม่จำเป็นเรื่องทรัพย์สินอย่างเดียว แต่ เพราะมีความสนใจอื่น ๆ เช่น ความประมาท หึงหวง โกรธแค้น อิจฉา อยากดัง อยากเด่น โลก เป็นต้น แต่ก็อาจมีผู้แย้งว่าอาชญากรรมส่วนใหญ่ในปัจจุบัณก็เป็นคน ยากจน ซึ่งก็เป็นความจริงเพราะคนยากจนไม่มีพรรคพวก เงินทอง เวลาทำผิดก็ไม่มีใครช่วย ส่วนคนร่ำรวย เวลาทำผิดมักมีพรรคพวกช่วยเหลือหรือให้เงินทองที่จะให้ค่า ทำขวัญแกผู้เสียหายจึงไม่ค่อยถูกฟ้องร้องกล่าวหาเพราะมีการยอมความกันแล้ว

3.4 นิเวศสถานหรือชุมชน สถิติของอาชญากรรมในเมืองกับชนบทต่างกัน หรือแม้แต่ในเมืองเดียวกันแต่ละตำบล แต่ละเขต ก็มีสถิติอาชญากรรมไม่เท่ากัน จากการศึกษาและวิจัยนักอาชญาวิทยาได้พบว่า อาชญากรรมมักพบในเมือง โดยเฉพาะ บริเวณที่อยู่อาศัย (ซึ่งส่วนมากเป็นแหล่งเสื่อมโทรม) ที่อยู่ระหว่างย่านธุรกิจการค้า ย่านอุตสาหกรรมและย่านชานชนออกไป หรือออกไปนอกเมือง สถิติของอาชญากรรม จะลดลงและจากสถิติของตำรวจปรากฏว่าอาชญากรรมในชนบท โดยเฉพาะคดีปล้นทรัพย์

มักจะเกิดขึ้นในท้องที่ที่ติดต่อกับเขตอื่นหรือตำบลใกล้เคียงคือ มักจะกระทำในท้องที่ที่ไม่ใช่ดินที่อยู่ของผู้กระทำผิดอย่างไรก็ตาม แม้วานิเวศสถานหรือชุมชนมีส่วนสัมพันธ์กับอาชญากรรมก็ตามแต่ในตัวเองของมันไม่ได้เป็นสาเหตุโดยตรงเพราะมีสาเหตุอื่น ๆ ประกอบด้วย

4. จิตวิทยาสังคม มีบุคคลจำนวนไม่น้อยในสังคมที่มีจิตไม่ปกติหรือมีความแปรปรวนทางอารมณ์ที่ยังไม่ถึงขั้นวิกลจริตหรือโรคประสาทหรือที่เรียกว่า "จิตพยาธิ" เช่น ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ในรูปต่าง ๆ การขาดความมั่นใจในตนเอง ความประหลาดใจในรูปต่าง ๆ

จิตแพทย์และนักจิตวิทยากล่าวว่า สาเหตุการกระทำผิดที่สำคัญได้แก่ความขัดแย้งทางจิตความต้องการที่ถูกกดไว้และมูลเหตุจิตใจอื่น ๆ ฉะนั้นการกระทำผิดจึงเป็นสัญญาณอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการชกเซย ทดแทน หรือทางออก เมื่อได้กระทำผิดแล้วบุคคลนั้นจะรู้สึกว้า จิตใจและอารมณ์คลายความเครียดลง

ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland. 1947 : 7778) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ทำให้บุคคลกลายเป็นผู้มีพฤติกรรมทางอาชญากรรม มีดังนี้

1. พฤติกรรมทางอาชญากรรมสามารถเรียนรู้กันได้
2. พฤติกรรมทางอาชญากรรมสามารถเรียนรู้ได้จากการมีการติดต่อดัมพันธ์กับบุคคลอื่น
3. หลักสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะเกิดขึ้นเมื่อได้ติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม
4. การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรม การเรียนรู้จะประกอบด้วย
 - 4.1 วิธีที่จะประกอบอาชญากรรม ซึ่งจะมีความยากง่ายแตกต่างกันออกไป
 - 4.2 แรงบันดาลใจ แรงขับภายใน ความมุ่งหมายและทัศนคติ
5. โดยเฉพาะแรงจูงใจและแรงขับซึ่งเรียนรู้จากกฎหมายบ้านเมืองในทางที่นิยมชมชอบและเป็นปฏิบัติ

6. บุคคลที่กระทำผิด เพราะเห็นว่าควรที่ไปปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งที่มีความมากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมาย

7. ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง หมายถึง ความแตกต่างในระยะเวลา ความสม่ำเสมอและลำดับเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับความประพฤติทางอาชญากรหรือความประพฤติปฏิบัติที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร

8. ได้เรียนรู้จากการที่ความสัมพันธ์ทั้งที่มีพฤติกรรมต่อต้านหรือไม่ต่อต้านอาชญากรรม ซึ่งมีกระบวนการณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงขึ้น

9. ขณะที่พฤติกรรมทางอาชญากร เป็นตัวแรงถึงความต้องการและค่านิยมแก่พฤติกรรมที่มีโชอาชญากรรมก็มี ความต้องการและค่านิยมเหมือนกัน

จากปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความไม่เป็นระเบียบทางสังคมและบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ นั้น ได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชญากรรมเมื่อประมวลและรวบรวมสิ่งเหล่านี้แล้วทำให้เป็นแนวทางในการทำงานวิจัยขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนไป จึงมีผลต่อค่านิยม จริยธรรมของคนในสังคมนั้นเปลี่ยนไปด้วย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วสามารถจัดระเบียบประชาชนใช้เวลาในการปรับตัวสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ก็อาจไม่เกิดปัญหา แต่เมื่อความไม่เป็นระเบียบของสังคม เกิด มีการเปลี่ยนแปลงจากประเทศเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมแต่ไม่มีการเตรียมบุคคลให้มีความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดมีการไม่ยอมรับหรือต่อต้าน ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในสังคม แต่ถ้ามีการรู้พื้นฐานอาจจะเปลี่ยนแปลงบางส่วนและเปรียบเทียบดูผลเสียแล้วอาจจะได้ผลดีแล้วไม่เกิดปัญหา ส่วนในด้านบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญในการที่จะประกอบกันเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคน ถ้ามีพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมมีโอกาสที่จะมีบุคลิกภาพก็จะดีกว่า แต่ถ้าพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมไม่ดีก็สามารถที่จะทำให้มีบุคลิกภาพ และพฤติกรรมไม่ดี เช่น ลูกของตำรวจที่ติดยาเสพติด ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่เป็นคนดีสอน แก่ถ้าไปคบเพื่อนหรือเห็นตัวอย่างแล้วหลงงมงาย ก็จะถูกชักจูงให้เสพยาเสพติดได้เช่นกัน

จากปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งผลที่ได้จากการทำวิจัยนำมาใช้วางกรอบหรือโครงสร้างของการทำวิจัยและได้เข้ามาเป็นแนวทางที่จะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรให้น้อยลง จึงกำหนดความสำคัญในความคิดและความคาดหวังในอนาคต ซึ่งคิดว่าจะเป็นแนวทางในการติดตามพฤติกรรมของนักโทษ โดยคาดว่า นักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน นักโทษที่มีลักษณะการก่อโทษต่างกัน และนักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีความสำคัญในความคิดและความคาดหวังในอนาคตต่างกัน

ซึ่งคิดว่าการจากการศึกษาและนำผลที่ได้มาวางโครงสร้าง สามารถที่จะชี้ให้เห็นแนวทางของการวิจัยเพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการลดอาชญากรรมให้น้อยลง

ความสำคัญในความคิด หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามสภาพที่ถูกฟ้อง ซึ่งลักษณะที่แสดงออกเกี่ยวกับความสำคัญนี้มี 5 ด้านคือ (ชวนา พรพิสนกุล 2520 : 60 - 61)

1. ความสำคัญในหน้าที่พลเมือง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศชาติของตนและเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ความรู้ที่กล่าวนี้เกี่ยวกับความรู้ทั่ว ๆ ไป ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการปกครองประเทศของบุคคลในรัฐมาตเกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลในกฎหมาย ความปลอดภัย ความสงบสุข ตลอดจนความมีเกียรติและชื่อเสียง อันดีงามของประเทศ ฯลฯ ความรู้ที่กล่าวคือ

1.1 ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ข้อเท็จจริงที่บุคคลในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศพึงรู้ ได้แก่ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทกฎหมายและสิทธิหน้าที่ของไทย เช่น ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญว่าประกอบด้วยสภาอะไรบ้าง ฯลฯ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิและอำนาจทางการเมือง หมายถึง การที่จะได้รับความรู้บุคคลใดบ้างในประเทศที่มีบทบาทสำคัญด้านการเมืองในขณะนั้น เช่น ใครเป็นผู้นำของพรรคฝ่ายค้าน ฯลฯ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริหารการปกครอง หมายถึง ความเคลื่อนไหว ในด้านการบริหารปกครองประเทศในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่น่าสนใจ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับอำนาจของผู้บริหารด้านต่าง ๆ ทางการเมือง หรืออำนาจในการที่จะตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปให้แก่คนไทยโดยรวม ได้แก่ อำนาจของรัฐบาล พรรคการเมือง และอำนาจทางการเมือง ฯลฯ

1.5 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ สินค้า และบริการ ที่มีให้บุคคลอื่น ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม บริษัทห้างร้านตลาด และงานอาชีพต่าง ๆ

1.6 ความรู้เกี่ยวกับทิศทางการเมือง หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย ในการดำเนินงานด้านการเมืองต่าง ๆ

1.7 ความรู้เกี่ยวกับการกินคืออยู่ที่ หมายถึง สุขภาพโดยทั่วไป ความ สะดวกสบายและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของบุคคล ได้แก่ สวัสดิการต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล สถานบริการของรัฐ ฯลฯ

1.8 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม หมายถึง สิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนา จรรยาบรรณต่าง ๆ และจริยธรรม หมายถึง สิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนา จรรยาบรรณ ต่าง ๆ ของบุคคลโดยรวม เช่น วัฏวาทธรรม และสถาบันทางศาสนา

1.9 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เช่น โรงเรียน หอสมุด สื่อมวลชน

2. หลักของการครองตน (การดำรงบทบาทตนเอง) ของ วีระชัย (วีระชัย มีขอบธรรม 2520 : 113)

การครองตน หมายถึง การดำรงตนเองให้ทำแต่ความดี มีความบริสุทธิ์ทั้งกายและใจ

คนทุกคนต้องการความรักและความนับถือจากคนอื่น การจะให้คนอื่นรักและนับถือได้ก็ต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ถูกต้องตามหลักของศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงาม

ในชุมชนมีทั้งคนดีและคนไม่ดี คนดี คือคนที่รู้จักตนเองฝึกตนเองตามหลักในการครองตน ซึ่งถ้าใครปฏิบัติตามหลักเหล่านี้ก็จะได้อิสรภาพรู้จักครองตนในทางที่ดี กล่าวคือ

- 2.1 รู้จักวางตัว
- 2.2 รู้จักอดกลั้น
- 2.3 มีความขยัน
- 2.4 รู้จักรักษาทรัพย์
- 2.5 รู้จักประหยัด
- 2.6 กบเพื่อนที่ดี
- 2.7 เลี่ยงจากอบายมุข
- 2.8 หมั่นหาความรู้

3. บทบาทและความสำนึกต่อครอบครัว วันเพ็ญ คำเมือง (วันเพ็ญ คำเมือง 2522 : 85) เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวว่าจะต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังต่อไปนี้

- 3.1 รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัวอย่างถูกต้อง
- 3.2 มีส่วนรับผิดชอบและแก้ปัญหาภายในครอบครัวในฐานะเป็นสมาชิกภายในครอบครัว
- 3.3 ให้ความร่วมมือในกิจกรรมทุกอย่างเพื่อให้ครอบครัวมีความสุข

3.4 มีความรักใคร่กลมเกลียว เคารพนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน
ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ในการพิจารณาหน้าที่ที่ควรปฏิบัติตามลักษณะของสมาชิกในครอบครัว
เชื้อ มุศปเกศ (เชื้อ มุศปเกศ 2515 : 67 - 68) ได้กล่าวถึงหน้าที่บุตรที่พึง
ปฏิบัติต่อบิดามารดาไว้ดังนี้

1. ต้องแสดงความเคารพต่อบิดามารดา
2. ต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนตักเตือนของบิดามารดา
3. ต้องแสดงความกตัญญูทักท้วงต่อบิดามารดา
4. ต้องช่วยดำรงสกุลของบิดามารดา
5. ต้องช่วยรักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของบิดามารดาไว้
6. ต้องช่วยทำงานของบิดามารดา
7. ต้องประกอบอาชีพของตน เมื่อเติบโตใหญ่แล้วอย่าให้บิดามารดา

เลี้ยงต่อไป

8. พึ่งทำกิจของบิดามารดาสร้างค้างไว้ให้สำเร็จล่วงไป
9. ต้องไม่ประพฤติในสิ่งที่น่าความเสียใจมาสู่บิดามารดาเชื้อเชื้อ
ส่วนหน้าที่พึงปฏิบัติต่อพี่น้องหรือสมาชิกอื่น ๆ รวมทั้งผู้อาศัยในครอบครัว

ดังนี้

1. ดูแลทุกข์สุขของญาติพี่น้องและคนอาศัยในบ้านให้ได้อยู่โดยมีความสุข
ปราศจากภยันตรายหรือถูกเบียดเบียน
2. ให้ความช่วยเหลืออุปการะตามสมควรแก่ฐานะของผู้ให้และคนรับให้
3. พுகจากรายาจาสนทนาปราศรัยด้วยตามโอกาส
4. พுகจากรายาจาสุภาพและอ่อนหวาน
5. เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น พึงหาทางตกลงกันโดยสงบเสมอ อย่าให้โต้ทะเลาะ

ไว้ว่าดังนี้

6. พึงให้ความยุติธรรมต่อทุกคนโดยสม่ำเสมอ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
 7. สอดส่องดูแลความเป็นอยู่ และความประพฤติของคนในบ้านมิให้เกิดเรื่องไม่เที่ยงมาขึ้น

8. เมื่อมีอะไรก็แบ่งปันให้ ไม่เก็บงำรับประทานแต่คนเดียว ควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนในครอบครัวเดียวกัน

9. เมื่อมีคนใดเจ็บไข้ได้ป่วย ก็ช่วยเหลือให้การรักษาพยาบาล

10. เมื่อผู้อาศัยมีเรื่องเดือดร้อน พยายามไต่ถามช่วยตามพอสมควร

4. ความต้องการทางสังคม

เมอร์รีย์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแรงจูงใจทางสังคมอันเป็นผลจากความต้องการทางสังคมของบุคคล (ฉลอง ภิรมย์รัตน์ 2521 : 70 - 71 อ้างอิงใน Merry. 1938)

1. ความต้องการความสำเร็จ
2. ความต้องการที่จะพึงตนเอง
3. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง
4. ความต้องการความช่วยเหลือหรือเอาใจ
5. ความต้องการมิตรไมตรีและผูกพันกับ
6. ความต้องการเอาชนะ
7. ความต้องการที่จะแสดงออก
8. ความต้องการที่จะพ้นความทุกข์
9. ความต้องการมีอำนาจเหนือ
10. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย
11. ความต้องการที่จะปกป้องตนเองให้พ้นผิด
12. ความต้องการที่จะเรีงร้นสบายใจ
13. ความต้องการที่จะก้าวร้าวทำลาย

14. ความต้องการที่จะปลอดภัย
15. ความต้องการที่จะอ่อนน้อม
16. ความต้องการมีน้ำใจช่วยผู้อื่น
17. ความต้องการทางเพศ
18. ความต้องการที่จะปฏิเสธ
19. ความต้องการที่จะรู้เห็นในสิ่งต่าง ๆ
20. ความต้องการที่จะเกิดการประทับใจ
21. ความต้องการที่จะได้ในสิ่งที่พึงพอใจ
22. ความต้องการที่โอ้อวด
23. ความต้องการที่จะให้ครอบครัวได้รับความสุขและปลอดภัย
24. ความต้องการที่จะมีประสบการณ์ต่อสิ่งใหม่

5. ความสำนึกบทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ความสำนึกบทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วีระชัย มีชอบธรรม (วีระชัย มีชอบธรรม 2520 : 170 - 172) ได้กล่าวบทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไว้ดังนี้

1. ต้องจงรักภักดีและรักษาไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ พระมหากษัตริย์
2. ต้องรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. ต้องช่วยกันป้องกันประเทศ
4. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด
5. ต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือทางราชการ
6. ต้องเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสำนึกในบทบาทของชนแต่ละค่านั้นยังไม่เคยมีผู้ใดเคยศึกษาวิจัยมาก่อน มีแต่การศึกษาเรื่องความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและการเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาท จัดได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำนึกในบทบาทการศึกษาทั้งกล่าวมีดังนี้

การวิจัยศึกษาของแสงสุรีย์ คงศิลป์ (แสงสุรีย์ คงศิลป์ 2519 : 107) ได้ศึกษาถึงความสำนึกในหน้าที่พลเมืองในด้านที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเหนือ จำนวน 620 คน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนหญิงมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชาย

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยบางประการของ สวนา พรพัฒน์กุล (สวนา พรพัฒน์กุล 2520 : 60 - 62) ที่ศึกษาความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,341 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนที่มีอยู่ในชั้นเรียนที่สูงกว่า มีความสำนึกในด้านต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนในชั้นเรียนที่ต่ำกว่า ส่วนในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศนั้น พบว่าเด็กหญิงมีความสำนึกสูงกว่าเด็กชาย ในด้านที่เกี่ยวกับกำลังหรืออำนาจทางการคุ้มครองป้องกันเมือง และเด็กชายมีความสำนึกสูงกว่าเด็กหญิงในเรื่องของการกินคืออยู่ที่ สำหรับความแตกต่างในถิ่นที่อยู่พบว่า ในด้านการบริหารการปกครองและด้านเศรษฐกิจ เด็กในเมืองมีความสำนึกน้อยกว่าเด็กนอกตัวเมือง แต่ความรู้ที่เกี่ยวกับทิศทางการเมืองนั้นเด็กในเมืองก็มีความสำนึกมากกว่านอกเมือง ส่วนความสำนึกที่เกี่ยวกับความรู้ด้านอื่น ๆ เด็กในเมืองและเด็กนอกเมืองมีความสำนึกไม่แตกต่างกัน

จากบทความ "ความสำคัญสุดท้ายของนักโทษประหาร" ทำการศึกษาโดย นายแพทย์สมชาย จักรพันธ์ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาจากจดหมายสุดท้ายของนักโทษที่ถูกประหารในจำนวน 10 ราย โดยวิเคราะห์ทางจิตวิทยา โดยวิธีดำเนินการศึกษาค้างนี้ โดยให้นักโทษที่ถูกตัดสินให้ประหารชีวิตเขียนจดหมายก่อนที่ตนเองจะตายและนำจดหมายมาวิเคราะห์ พบว่า ใน 10 รายนี้มีเพียงรายเดียวที่เขียนถึงพ่อแม่ ประมาณ 2 ราย และไม่กล่าวถึงพ่อแม่เนื่องจากพ่อแม่ตาย 7 ราย เขียนถึงพี่ 1 ราย และข้อความในจดหมาย 4 รายที่ยอมรับผิด และ 4 รายที่ไม่ได้ยอมรับผิด และ 4 รายที่ไม่ได้ยอมรับผิดและอีก 2 รายไม่ได้เอ่ยถึง ในด้านความสัมพันธ์กับพ่อแม่ 8 ราย ที่ขาดพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมี 2 ราย เท่านั้นที่ครบ

สรุปได้ว่า นักโทษที่ถูกประหารส่วนมากก่อนที่จะตายยังนึกถึงพ่อแม่ ผู้ที่มีความผูกพันใกล้ชิดมีความคิดที่จะกลับมาเกิดใหม่ คิดถึงเรื่องหนี้กรรมที่ได้ทำไว้ ส่วนมากมีความวิตกกังวลและมีความเศร้าบ้าง มีทั้งการยอมรับผิดและไม่ยอมรับผิด (สมชาย จักรพันธ์ และคนอื่น ๆ 2520 : 45 - 47)

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ส่วนผลงานวิจัยต่างประเทศนั้นได้มีการศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญในหน้าที่พลเมืองโดย แอลเดอร์สันและโรเบิร์ต (Alderson and Robert, 1966 : 32) ศึกษาด้วยวิธีสัมภาษณ์อย่างลึกซึ้งจากผู้ถูกทดลอง 120 คน ซึ่งมีอายุ 11, 13, 15 และ 18 ปี แต่ละระดับอายุมีจำนวน 30 คน พบว่ามีผลดังนี้

1. ก่อนอายุ 13 ปี วัยรุ่นรับเอาวิธีการทางการเมืองไว้ด้วยจิตใจของเขาเอง ได้ยากและผลลัพธ์ทางสังคมแสดงปฏิกิริยาทางการเมืองนั้น วัยรุ่นระดับดังกล่าวนี้ถึงจินตนาการได้ยาก

2. วัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี พบความลำบากในการตระหนักถึงชุมชนเป็นส่วนรวม เขามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรัฐบาลในรูปของการบริการที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างพิเศษ

3. วัยรุ่นตอนต้น มีพัฒนาการความคิดเกี่ยวกับอนาคตไม่สมบูรณ์ ฉะนั้นในช่วงหลัง ๆ เท่านั้นที่เขาจะสามารถมีบทบาททางการเมืองเพื่อผลในระยะยาว

4. วัยรุ่นตอนต้นมักจะไม่มีควมสำนึกในเสรีภาพส่วนบุคคล และไม่ชวนชวายเป็นต่อต้านการแก้ปัญหาการเมืองแบบเผด็จการ เขาไม่สามารถแยกแยะส่วนที่ชนะต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบทางสังคมและไม่สามารถยึดวิธีการเรียกร้องเพื่อชุมชนในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง

5. จากการใช้หลักทางการปรัชญาในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นมีเพิ่มขึ้นตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองนั้นอาศัยพัฒนาการทางความคิดนั่นเอง ดังนั้นความสำนึกในหน้าที่พลเมืองจึงมีปริมาณมากขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในอนาคต

ความคาดหวัง เป็นการเชื่อโดยการคาดคะเนต่อผลจากการกระทำนั้น ๆ ถ้าหากผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ มีทัศนคติและความคาดหวังที่ดี หรือเห็นประโยชน์ต่องานสิ่งใดแล้ว ก็จะกระทำให้ผู้นั้นปฏิบัติสิ่งนั้นตามความคาดหวังของบุคคลมีหลายคำน ทั้งหน้าที่การทำงานเกี่ยวกับตนเอง การอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคม การที่จะเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา 2523 : 133)

ความคาดหวัง สุรางค์ จันทร์เอม (สุรางค์ จันทร์เอม 2524 : 44) คือ ความเชื่อความเชื่อมั่นว่าสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้น และสิ่งใดไม่น่าเกิดขึ้น การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ถูกต้องหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์แต่ละบุคคล

แอทคินสัน ได้สรุปเรื่องราวความคาดหวังจะสำเร็จในกิจการงานไว้ 3 ประการ คือ

1. ความสำเร็จของคน จะเป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดการคาดหวังความสำเร็จในการทำงานครั้งต่อ ๆ ไปอีก ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลประสบความสำเร็จแล้ว บุคคลจะเสียกำลังใจและความคาดหวังในการทำงานครั้งต่อ ๆ ไปจะลดลง

2. เมื่องานของบุคคลชิ้นใดชิ้นหนึ่งสำเร็จลงแล้ว บุคคลนั้นจะทำงานชิ้นเดิมต่อไปอีกหรือไม่ยอมขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลอาจเปลี่ยนไปได้ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจิตใจใหม่

ดังนั้นจะเห็นว่า ถ้านักโทษคาดหวังสิ่งใดแล้ว ทั้งด้านครอบครัว สังคม และการทำงานไม่ประสบผลในความสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้ เขาคงหมดกำลังใจ แทนที่จะมีกำลังใจและกลับตัวเป็นคนดี แต่ถูกกลุ่มต่อต้านไม่ยอมรับ การคาดหวังจึงเปลี่ยนไปใหม่ได้

จากทฤษฎีการมุ่งใจไปสู่ความสำเร็จของ แมค คลีแลนด์ (สุรางค์ จันทร์เอม 2524 : 130 อ้างอิงมาจาก Mc Clelland, n.d.) ได้ให้ความเห็นว่า มนุษย์ทุกคนต้องการความสำเร็จ เพราะความสำเร็จจะนำไปสู่ความยอมรับของบุคคลในสังคม

จากทฤษฎีการคาดหวังของทอลแมน พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลจะเกิดเนื่องมาจากความคาดหวังของบุคคล ดังนั้นการที่จะสร้างให้เด็กมีพฤติกรรมอย่างใดนั้น จะต้องทำให้เด็กมีความคาดหวังหรือความหมายที่จะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ วิธีการสอนใช้วิธีการมาช่วย เช่นการให้เด็กรู้เป้าหมายของการกระทำว่าเป้าหมายอะไรจะต้องปฏิบัติตนปฏิบัติอย่างไรจึงจะไปสู่เป้าหมายนั้นได้ นั่นคือการชี้แนะแก่เด็กในเรื่องลักษณะนิสัยที่ดีต่าง ๆ ผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และทำให้เด็กคาดหวังในพฤติกรรมที่ตนเองจะกระทำว่ามีโอกาสในการเกิดมีน้อยเราจะคาดหวังน้อยหรือไม่คาดหวังเลย แนวคิดสำคัญของการคาดหวัง คือ

1. วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา ส่วนใหญ่เป็นวิธีที่ได้รับประโยชน์มาก่อน
2. การนำความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่องที่จะแก้ปัญหามาใช้ ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของปัญหานั้น
3. ถ้าวิธีการแก้ปัญหาที่เคยใช้ไม่สำเร็จ ก็จะหาวิธีใหม่ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวก

สถานะที่ส่งเสริมความคาดหวังให้มีอิทธิพลสูงสุด

ความคาดหวังของบุคคลจะได้รับผลเป็นที่พอใจ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับสถานะความเข้มของความต้องการ 2 ประการ ดังต่อไปนี้คือ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2522 : 179)

1. บุคคลนั้นขาดสิ่งที่เขาต้องการอยู่มากหรือน้อย จึงจะถึงระดับที่เขาพอใจ ดังโดยยกตัวอย่างมาแล้วข้างต้นว่า บุคคลผู้หนึ่งต้องการที่จะเรียนให้จบปริญญาโท และเขามุ่งหวังที่จะเรียนให้จบให้ได้ไม่ว่าจะมีอุปสรรคอย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าบุคคลตามที่เขามุ่งหวัง เขาจะไม่เกิดความพึงพอใจอย่างแน่นอน จนกว่าจะได้รับความสำเร็จรุนแรง ช่วยส่งเสริมความคาดหวังให้มีอิทธิพลสูงสุด

2. สิ่งที่มีบุคคลต้องการนั้น มีคุณค่าเพิ่มเติมมากขึ้นเพียงใด

การเรียนจบได้รับปริญญาโทของบุคคลดังกล่าวในข้อแรก ถ้าส่งผลถึงประโยชน์ที่บุคคลได้รับมาก ความเข้มของความต้องการก็เพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าเขาคิดว่าเมื่อเรียนจบมาแล้วยังมองเห็นประโยชน์ที่นำมาใช้ไม่มากนัก ความต้องการหรือความมุ่งหวังที่จะให้ได้รับสิ่งนั้นก็น้อยลงไปด้วย ดังจะเห็นได้จากอาจารย์ที่เรียนสำเร็จเพียงแค่ปริญญาตรี มีความสามารถมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนมานานปีย่อมไม่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อเพิ่มเติม เพราะคิดว่า คนมีความสามารถที่จะสอนในระดับเดิมได้เป็นอย่างดี ถึงเรียนจบมาอาจไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรมากนักนอกจากการเพิ่มวุฒิเท่านั้น เพราะเงินเดือนก็เลยระดับหรือเมื่อเรียนจบมาเงินเดือนก็ไม่ได้รับ ดังนั้น ความคาดหวังในเรื่องศึกษาต่อบุคคลผู้นี้น่าจะลดความจำเป็นลงไป แต่จะมีความคาดหวังอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ อาจเป็นความคาดหวังที่จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ รวมทั้งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้เพิ่ม ถ้าเขาไม่ได้ไปศึกษาต่อ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าอิทธิพลของความคาดหวังที่บุคคลจะได้สิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นการมุ่งใจภายในของบุคคลที่เป็นความต้องการไปสู่จุดนั้น และถ้าความต้องการในสิ่งนั้นรุนแรงมาก ก็จะมีอิทธิพลทำให้บุคคลบรรลุความคาดหวังได้และจะเกิดความพึงพอใจตามมา

ดังนั้นการคาดหวังสิ่งใดมักเป็นสิ่งที่เราต้องการหรือคิดว่าควรจะเป็นในอนาคตทั้งสิ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคต ยังไม่มีผู้วิจัยศึกษามีเพียง ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังในบทบาท ได้แก่

การศึกษานโยบายที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยครู ของประมวล คันยะ (ประมวล คันยะ 2522 : 92) โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ของวิทยาลัยที่อยู่ ภายใต้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 เป็นครั้งแรก 17 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์หัวหน้าภาควิชา และผู้บริหารต่างมีความหวังว่าหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยครู ควรปฏิบัติงานมากกว่าที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน

และประสงค์ แสงแก้ว (ประสงค์ แสงแก้ว 2521 : 68) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ตามทัศนะและความคาดหวังของ นักศึกษา โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ของวิทยาลัยครูลำปาง จำนวน 61 คน และนักศึกษารุ่นปีที่ 2 ของวิทยาลัยนี้ จำนวน 610 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ตามทัศนะของนักศึกษาแตกต่างกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามความคาดหวังของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สำคัญ .01

โรเซนทอล และจาคอบเซน (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2522 : 178 อ้างอิง มาจาก Rosenthal and Jacobsen. n.d.) ได้ทำการทดลองวัดระดับสติปัญญาของนักเรียนเกรด 1 - 6 และแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแจ้งแก่ครูผู้สอนว่านักเรียนกลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลองมีระดับสติปัญญาสูงและกลุ่มหลังมีสติปัญญาต่ำ หลังจากนั้นเป็น 1 - 2 ปี ได้มีการนำแบบทดสอบสติปัญญาทดลองใหม่ ได้คะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้นเป็น 8.4 คะแนน แสดงว่าความคาดหวังของครูมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียน

จะเห็นได้ว่าจากผลงานการวิจัยดังกล่าวที่ได้นำมาศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของบุคคลที่มีได้เกี่ยวกับนักโทษเลย แต่ก็สามารถจะเป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่าความคาดหวังนี้มักจะเป็นที่สนใจและต้องการนั้นจะเป็นความคาดหวังในทางที่ดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักโทษ

นักโทษ หมายถึง บุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายและต้องชั่งด้วยลักษณะความผิดเด็ดขาดได้รับโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

นักโทษที่กระทำความผิดและถูกตัดสินให้ต้องชั่งลงโทษ จะได้รับการควบคุมดูแลจากเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อมิให้ผู้ต้องชั่งหลบหนีไปก่อความเดือดร้อนให้แก่สังคมภายนอก จนกว่าครบกำหนดโทษแล้วยังจะต้องดำเนินการในด้านการให้การศึกษารอบรมและการฝึกวิชาชีพ เพื่อพัฒนาจิตใจและช่างฝีมือรวมตลอดไปถึงการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้ต้องชั่งอีกด้วย ซึ่งได้แก่การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาหารการกิน ที่อยู่อาศัยนอน เครื่องนุ่งห่ม และการบำบัดรักษา เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย รวมไปถึงสวัสดิภาพและสวัสดิการในการทำงาน ซึ่งกรมราชทัณฑ์สามารถจัดสรรให้ตามกำลังเงินงบประมาณ และดำเนินงานโดยอาศัยแนวมนุษยธรรมเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้ต้องโทษให้ได้กลับตนเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคมเมื่อพ้นโทษไปแล้ว และเพื่อให้ผู้ความมุ่งหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความมุ่งหมายมิให้ผู้พ้นโทษหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก (กรมราชทัณฑ์ 2526 : 11)

การปฏิบัติต่อผู้ต้องชั่งในเรือนจำและทัณฑสถาน (ประเสริฐ เมฆมนี 2527 : 138)

ขอบเขตของการปฏิบัติต่อผู้ต้องชั่งที่สมบูรณ์

1. องค์ประกอบจำเป็นในการปฏิบัติต่อผู้ต้องชั่งในเรือนจำและทัณฑสถาน เช่น การศึกษาและหาความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุแห่งอาชญากรรม การใช้ความผูกพันระหว่างผู้ต้องชั่งกับครอบครัวเป็นสื่อจูงใจในการกลับความประพฤติ การใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องชั่ง เป็นต้น

2. การพัฒนาจิตใจผู้ต้องชั่ง ในความหมายที่ใช้อยู่ในวงงานราชทัณฑ์ ได้แก่ การอบรมและการปรับสภาพจิตใจของผู้ต้องชั่งให้รู้สำนึกผิด จนเป็นที่ตระหนักชัดแจ้งแก่ใจว่าอะไรคือความชั่ว เพื่อช่วยมิให้ผู้ต้องชั่งได้กลับประพฤติเป็นพลเมืองดีต่อไป โดยใช้กระบวนการ

2.1 การใช้กระบวนการอบรมทางศาสนาจริยธรรมและศีลธรรม โดยการใช้หลักธรรมทางศาสนาอบรมสั่งสอนให้ผู้ทองช้างพัฒนาทั้งกาย วาจา และใจ ให้ตั้งมั่นอยู่บนฐานแห่งความดีหรือถูกต้อง

2.2 การใช้กระบวนการทางสังคม ได้แก่ อาศัยวิธีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบ และค่านิยมที่ถูกต้องหรือหลักการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมทั้งการกำหนดกฎเกณฑ์ในการควบคุมความประพฤติของผู้ทองช้าง เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนเข้ากับวิถีชีวิตของสังคม

3. การจัดการศึกษาแก่ผู้ทองช้าง โดยให้การเล่าเรียนฝึกฝนและอบรมให้เจริญงอกงามด้วยหลักส่งเสริมให้ผู้ศึกษาพร้อมด้วยปัญญา การประพฤติดี ความสมบูรณ์แห่งอนามัยและการมีความรู้ในการประกอบอาชีพในลักษณะที่สมดุลย์กันคือ ให้มีความรู้ในแง่ของการประกอบอาชีพและมีหลักศีลธรรมประจำใจเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตที่ดียิ่ง

4. การฝึกวิชาชีพและพัฒนาฝีมือของผู้ทองช้าง การใช้แรงงานและการพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้ทองช้าง นับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการฟื้นฟูแก้ไขจิตใจและการปกครองอาชีพของผู้ทองช้าง ซึ่งมีผลต่อการปกครองผู้ทองช้างในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดอื่นเนื่องมาจากการว่างงานของผู้ทองช้าง ภายหลังจากการปลดปล่อยหรือพ้นโทษไปแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักโทษ เรื่องการศึกษาลักษณะทางด้านประชากรของผู้ทองช้างในเรือนจำบางขวางปี 2519 ของณรงค์ สังขาว (ณรงค์ สังขาว 2519 : ง - จ) ในการศึกษาลักษณะทางด้านประชากรของผู้ทองช้างพบว่า

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของความผิดกับลักษณะทั่วไปของผู้ทองช้าง กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของผู้ทองช้าง เป็นผู้ที่อายุ 20 - 29 ปี ได้รับการศึกษา ป.1 - ป.2 มีอาชีพรับจ้างแรงงานและกรรมกร ยังไม่ได้สมรส ไม่มีบุตร เป็นผู้ที่ยังไม่เคยขอโทษความผิดเกี่ยวกับประทุษร้ายต่อทรัพย์และเป็นผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน

2. มีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของความผิดลักษณะทางด้านครอบครัวของผู้ทองซัง พบว่าผู้ทองซังส่วนใหญ่ก่อนกระทำความผิดอาศัยอยู่กับผู้อื่นมากกว่าอยู่กับบิดามารดา มีพี่น้องมากกว่า 6 คน บิดาและมารดาประกอบอาชีพรับจ้าง แรงงานกรรมกร

3. มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ทองซังกับจำนวนครั้งของการกระทำผิดและมูลเหตุจูงใจของการกระทำความผิด พบว่า ผู้ทองซังไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนมีอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าผู้ทองซังที่เคยทำความผิดมาก่อน อายุและอาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ที่ทองซังกระทำความผิดขึ้นอีก โดยพบว่าผู้ทองซังที่มีอายุน้อยและทุกระดับการศึกษามักจะกระทำผิดเนื่องจากถูกเพื่อนชักจูงหรือความโลภและกำารมณ ผู้ทองซังมีอายุมาก ๆ และเป็นผูไม่มีอาชีพหรืออาชีพรับจ้างแรงงานกรรมกร การศึกษาระหว่างป.1 - ป.7 กระทำผิดเนื่องจากประสงค์ต่อทรัพย์

วาสแมน (Wassman. 1976 : 6990) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลถึงการกระทำผิดกฎหมายโดยใช้เด็กระดับมัธยมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษา ปรากฏว่าปัจจัยทางด้านสังคมเป็นตัวทำนายการกระทำผิดกฎหมายได้เป็นอย่างดี การควบคุมทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชนวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

ไรซ์ (Rice. 1976 : 6990) ได้ศึกษาถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ผลปรากฏว่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สภาพสังคม ความภาคภูมิใจในอาชีพ ขนาดของชุมชน ช่วงเวลาที่ถูกตัดสินให้เข้ารับการอบรมและเหตุผลในการก่ออาชญากรรม

อรัญ สุวรรณบุปผา (อรัญ สุวรรณบุปผา 2516 : 12 - 15) จากการศึกษากวาระครอบครัวของผู้ทองซังพบว่า กวาระเศรษฐกิจของผู้ทองซังก่อนทองโทะเป็นผู้มีรายได้น้อย มีอาชีพเป็นกรรมกรใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีการศึกษาต่ำเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวพบว่าเด็กมีท่าที่ไม่เคารพเป็นปฏิปักษ์และมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับบิดามารดา แต่กลับมีความสัมพันธ์สนิทสนมกับเพื่อนบ้าน

จากการศึกษาของเบคเกอร์ (Becker, 1972 : 122 - 125) พบว่าบิตามารดาของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมักแสดงให้เห็นว่ามีได้ให้ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นแก่ครอบครัวและที่สำคัญได้แก่ การใช้วิธีการในการสร้างวินัยที่ไม่ถูกต้องแก่เด็กในครอบครัวระดับกลาง บิตามารดามักใช้คำพูดและใช้เหตุผลในการสร้างวินัย ส่วนในครอบครัวระดับต่ำบิตามารดานิยมใช้การลงโทษเจ็บกายใช้มาตรการทางการแก้ไขมากกว่าการให้รางวัล

แอลวินท์ รูดอล์ฟ (Alvin, Rudoff, 1972 : 232) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางค่านิยมประชากรระหว่างผู้ต้องขังชาวอเมริกันเชื้อชาติอังกฤษกับชาวอเมริกันเชื้อชาติเม็กซิกัน โดยศึกษาเชื้อชาติละ 200 คน ผลที่ได้

1. เปรียบเทียบในเรื่องลักษณะทางค่านิยมประชากร

1.1 การถูกจับครั้งแรกส่วนใหญ่คนร้ายทั้ง 2 เชื้อชาติประมาณร้อยละ 91 เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างวัยต่ำกว่า 18 ปี และจำนวนคนร้ายไม่แตกต่างกันใน 2 เชื้อชาติ

1.2 ระดับการศึกษาพบว่าคนร้ายเชื้อชาติอังกฤษมีการศึกษาสูงกว่าคนร้ายเชื้อชาติเม็กซิกัน

1.3 สถานภาพสมรส ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นโสดทั้งสองเชื้อชาติ

1.4 พบว่าผู้ที่ไม่เคยทำความผิดมาก่อนสำหรับเชื้อชาติอังกฤษมีร้อยละ 52 ส่วนเชื้อชาติเม็กซิกัน ร้อยละ 65 และผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อนเป็นพวกเชื้อชาติอังกฤษร้อยละ 48 พวกเชื้อชาติเม็กซิกัน ร้อยละ 35

2. เปรียบเทียบการกระทำความผิด 4 ประเภท ได้แก่ คดีประทุษร้ายต่อบุคคลต่อทรัพย์สิน ยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับเพศ สำหรับพวกเชื้อชาติอังกฤษมีการกระทำความผิดร้อยละ 27, 60, 10 และ 3 ตามลำดับ ส่วนพวกเชื้อชาติเม็กซิกันกระทำความผิดร้อยละ 30, 37, 20 และ 13 ตามลำดับ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ถึงความสำคัญของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลกระทำความผิดและหราบถึงว่านักโทษนั้นควรจะมีค่านิยมและความ

คาดหวังในทางที่อย่างไร ที่จะทำได้ก็โทษเหล่านี้ เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติและไม่กระทำความผิดซ้ำ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความสำนึกในความผิดแตกต่างกับนักโทษที่มีอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
2. นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกับนักโทษที่มีอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
3. นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความสำนึกในความผิดแตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป
4. นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป
5. นักโทษที่ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีความสำนึกในความผิดต่างกัน
6. นักโทษที่ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน
7. ความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

สมมติฐานทั้งหมดนี้ทดสอบนัยสำคัญที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักโทษที่กำลังต้องโทษ อยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีอายุ 20 ปีขึ้นไปและได้รับการต้องโทษ จำคุกตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. การสุ่มนักโทษที่ทำการศึกษาก่อนการสุ่มแบบมีระบบ
2. กลุ่มตัวอย่างให้นักโทษที่ต้องขังอยู่ในแดน 1, 2, 3, 4 และ 6 โดยสุ่มจากบัญชีรายชื่อแบบเป็นระบบ โดยใช้นักโทษแดนละ 80 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

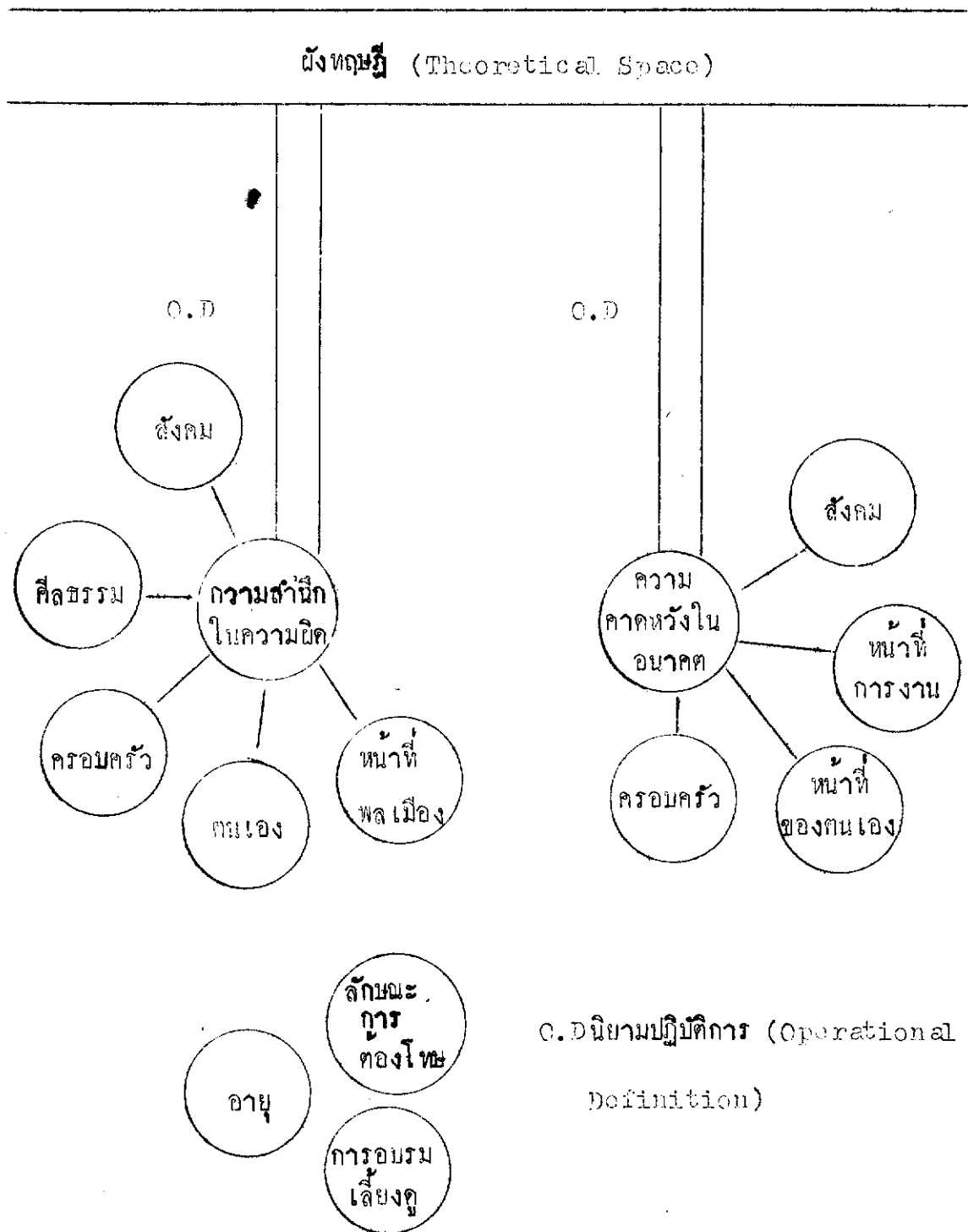
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบทดสอบวัดความสนใจในความผิด
3. แบบทดสอบวัดความคาดหวังในอนาคต
4. แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามนี้ถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักโทษ เป็นต้นว่า อายุ สัญชาติ การศึกษา เป็นต้น

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่กำหนดให้

ภาพประกอบ 1 แสดงด้งทฤษฎี (Theoretical Space)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

- อายุ ☐ 20 - 35 ปี ☐ มากกว่า 35 ปีขึ้นไป
- สัญชาติ ☐ ไทย ☐ อื่น ๆ
- การศึกษา ☐ ป.4 และต่ำกว่า ป.4 ☐ ป.5 - ม.ศ.5
- ☐ อาชีวศึกษา ☐ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสำนึกในความคิด

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบเพื่อวัดความสำนึกในความคิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้ คือ

1. ความสำนึกในความคิดในหน้าที่พลเมือง เช่น
 - 1.1 การไม่เสียภาษีอากรตามกฎหมาย
 - 1.2 การไม่ลักขโมย จี้ ปล้น
 - 1.3 ไม่กระทำความผิดเป็นการบ่อนทำลายชาติ
 - 1.4 ไม่หลบหนีการเป็นทหาร
 - 1.5 ไม่ทำลายสิ่งของสาธารณะ
 - 1.6 ไม่กีดขวางการสัญจรไปตามทางถนน
2. ความสำนึกในความคิดในบทบาทของตนเอง เช่น
 - 2.1 ไม่มีความอดทนในการประกอบอาชีพ
 - 2.2 ไม่พึ่งตนเอง
 - 2.3 การไม่มีระเบียบวินัยแห่งตน
 - 2.4 ไม่สนใจที่จะศึกษาเล่าเรียน
 - 2.5 ทำอะไรตามความพอใจตนเอง

3. ความสำนึกในความคิดในบทบาทตนเองครอบครัว เช่น

3.1 การไม่ประพฤติตนตามสถานภาพของคนในครอบครัว เช่น ถ้าเป็นพ่อก็ไม่เป็นพ่อที่ดี ไม่เลี้ยงหรือรับผิดชอบลูก และภรรยา

3.2 การไม่ชอบแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการทำงานบ้าน

3.3 การไม่มีความเคารพและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่

3.4 การไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาในครอบครัว เช่น เมื่อมีเรื่องเดือดร้อน หรือมีปัญหาในครอบครัว ก็ไม่สนใจที่จะช่วยเหลืออาจเป็นเรื่องเงิน การงานอาชีพ

3.5 การไม่มีส่วนร่วมช่วยเพิ่มรายได้ของครอบครัว เช่น ไม่สนใจทำงานแล้วยังดื่มเหล้า

4. ความสำนึกในความคิดในด้านสังคม เช่น

4.1 ไม่ให้ความช่วยเหลือ เชื่อเพื่อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

4.2 ทำลายทรัพย์สินซึ่งไม่ใช่ของตนเอง ไม่ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น

4.3 ไม่ก่อกวนวิวาทในสังคม เช่น การเดินขบวนต่อต้านสิ่งต่าง ๆ

อย่างไม่ถูกต้อง

4.4 ไม่ให้ความช่วยเหลือและสวดส่งดูแลความปลอดภัย

4.5 ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสังคม

5. ความสำนึกในความคิดทางด้านศีลธรรม เช่น

5.1 การไม่ประพฤติตามหลักศีลธรรม เช่น ศีลธรรม พุคปลก ลัทธิพฤษ

5.2 เล่นการพนัน

5.3 คี๋มสุราแล้วอาละวาด ก่อความวุ่นวายแก่ผู้อื่น

5.4 ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต

5.5 ขาดความเมตตา กรุณา ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5.6 ทำลายศาสนา เช่น ทำลายพระพุทธรูป ไม่เคารพศาสนา

แบบทดสอบวัดความสำนึกในความผิด ซึ่งสร้างคำถามอยู่ในรูปของสถานการณ์ และมีทั้งหมด 30 ข้อ ตัวเลือกใช้เกณฑ์ตัดสินตามหลักจริยธรรมของ โคดเบอร์ก ซึ่งมี ขั้นตอนใหญ่และขั้นตอนย่อยรวม 6 ขั้นตอน

สรุปขั้นตอนย่อย

- ขั้นตอนที่ 1 เพราะกลัวการลงโทษ
- ขั้นตอนที่ 2 ทำไปเพื่อหวังสิ่งตอบแทน
- ขั้นตอนที่ 3 ทำไปเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ เพื่อนฝูง
- ขั้นตอนที่ 4 ทำไปเพื่อยอมรับในกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคม
- ขั้นตอนที่ 5 ทำเพราะเป็นที่รู้จักหน้าที่ และให้สิทธิมนุษยชน
- ขั้นตอนที่ 6 ทำไปเพราะรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้ว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 6 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 6
- ให้ 5 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 5
- ให้ 4 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 4
- ให้ 3 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 3
- ให้ 2 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 2
- ให้ 1 คะแนนถ้าใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับขั้นตอนที่ 1

ตัวอย่างคำถามในแบบทดสอบวัดความสำนึกในความผิด

ถ้านายทองเป็นเพื่อนสนิทของท่าน ซึ่งเขาทำงานรับขนส่งเฮโรอีนข้ามประเทศมาชักชวนให้ท่านทำงานด้วยเพียงครั้งเดียวแล้วเลิกโดยได้จ่ายค่าจ้างที่สามารถตั้งตัวได้เลย ท่านไม่ทำเพราะ

- (1) ก. กลัวถูกตำรวจจับ

(6) ข. คิดว่าการกระทำนั้นไม่ดีตามกฎหมายและยังเป็นการบ่อนทำลายชาติด้วย

(5) ค. ไม่อยากเสียอันตรายและทำผิดกฎหมาย

(3) ง. ญาติพี่น้องห้ามไว้

(2) จ. ให้เงินตอบแทนน้อยไม่คุ้มค่าเหนื่อย

(4) ฉ. ไม่อยากขัดผลประโยชน์เพื่อนภายหลัง

การตัดสินใจพฤติกรรม จากคะแนนของแบบทดสอบของความสัมพันธ์ จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ตัดสินตามหลักจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ถ้าได้คะแนนช่วง 30 - 75 แสดงว่ามีความสำนึกในความผิดต่ำ

ถ้าได้คะแนนช่วง 76 - 135 แสดงว่ามีความสำนึกในความผิดปานกลาง

ถ้าได้คะแนนช่วง 136 ขึ้นไป แสดงว่ามีความสำนึกในความผิดสูง

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความคาดหวังในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบเพื่อวัดความคาดหวังในอนาคต ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมเนื้อหาดังนี้คือ

1. ความคาดหวังในอนาคตด้านครอบครัว

1.1 สามารถกลับไปดำรงอยู่ในสถานภาพในครอบครัวเดิม เช่น เป็นพ่อ ลูก น้า หรือลุง โดยได้รับการยอมรับเช่นเดิม

1.2 สามารถรวมกันประกอบอาชีพกับบุคคลในครอบครัวดังเดิม เช่น ช่วยกันทำงาน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว

1.3 การได้รับการยอมรับจากทุกคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ ญาติ ไม่ประณามว่าเป็นคนชั่วก หรือถูกเหยียดหยาม ให้โอกาสปรับตัว

2. ความคาดหวังในอนาคตด้านการดำรงบทบาทของตนเอง เช่น
 - 2.1 การกลับตัวเป็นพลเมืองดี ไม่กล้าทำผิดอีก
 - 2.2 พยายามตั้งใจทำงานและประกอบอาชีพที่ตนศึกษามา
 - 2.3 มีความอดทน เช่น เมื่อคนดูถูก หรือด่าทอ ไม่เกิดอารมณ์โกรธ
อย่างง่าย อาจกลับตัวไปทำสิ่งชั่วตามคำถูกเหมือนเดิม
 - 2.4 สามารถดำรงบทบาทของตนในทุกโอกาส เช่น เมื่ออยู่บ้านก็เป็น
พ่อหรือลุงที่ดี เป็นลูกจ้าง หัวหน้างานที่ดี
 - 2.5 สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ เช่น ไม่ค่านึงหรือคิดมากกว่า
ตนเองเป็นนักโทษมีการแยกตัวจากบุคคลอื่น มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
3. ความคาดหวังในอนาคตในด้านหน้าที่การงาน เช่น
 - 3.1 สามารถกลับไปปฏิบัติงานของตนได้ดีและมีประสิทธิภาพ เช่น
เคยทำนา ก้าขาย ก็สามารถกลับไปทำงานได้และความพยายามทำให้ดีขึ้น
 - 3.2 การได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน คือ ไม่ว่าจะทำงานหรือ
ประกอบอาชีพใดแล้วสามารถมีบทบาทหรือทำงานมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นได้
และได้รับการยอมรับ
 - 3.3 ทำงานอย่างสุจริต ไม่คดโกง คอรัปชั่น
 - 3.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น คิดทำงานให้ขยายขอบเขตและ
ก้าวหน้ามากขึ้น คือ เคยผลิตสิ่งของได้น้อย ก็ผลิตใหม่โดยคิดรูปแบบใหม่ ๆ แปลก
ออกไปเพิ่มขึ้น
4. ความคาดหวังในอนาคตในด้านสังคม เช่น
 - 4.1 ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ไปไหนก็ไม่มีใครตราหน้าว่า
ขี้คุก ไม่มีการต่อท้านจะคิดทำอะไรได้ปกติและไม่คิดตนเป็นคนชั่วตลอดไป
 - 4.2 ต้องการความช่วยเหลือเอาใจใส่ คือ เมื่อตนออกจากคุกอาจไม่มี
เงินไม่มียานก็ได้รับโอกาสสามารถทำงานได้ไม่ถูกกีดกันในการทำงานต่าง ๆ ตาม
ความสามารถ

- 4.3 การต้องการความปลอดภัย ไม่ถูกลอบทำร้าย
 4.4 การที่จะได้รับการยกย่อง เช่น เมื่อทำดีก็ยกย่องชมเชย
 4.5 การช่วยเหลือสังคมมีโอกาสทำนุบำรุงเพื่อให้สังคมดำรงอยู่อย่าง

เป็นสุข

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความเชิงนิมิต	ข้อความเชิงนิเสธ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ตัวอย่างแบบทดสอบความคาดหวังในอนาคต (จากแบบทดสอบทั้งหมด 25 ข้อ)

สิ่งที่ท่านต้องการในอนาคต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐) ต้องการทำงาน	✓				

การตัดสินพฤติกรรม

การตัดสินพฤติกรรม คัดจากคะแนนของแบบทดสอบความคาดหวังในอนาคต โดยเอาค่า 25% สูงและต่ำเป็นเกณฑ์

ถ้าได้คะแนนช่วง 1 ถึง 25 แสดงว่ามีความคาดหวังในอนาคตต่ำ
 ถ้าได้คะแนนช่วง 26 ถึง 75 แสดงว่ามีความคาดหวังในอนาคตปานกลาง
 ถ้าได้คะแนนช่วง 76 ขึ้นไป แสดงว่ามีความคาดหวังในอนาคตสูง

ตอนที่ 4 แบบทดสอบการยอมรับเลี้ยงดู

เป็นเครื่องมือที่ใช้ทดสอบการยอมรับเลี้ยงดูของ ดัน แพเพอร์ (ดัน แพเพอร์ 2517) ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบ Rating Scale มีจำนวน 60 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ๆ ละ 20 ข้อ คือ ข้อ 1 - 20 เป็นข้อความเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ข้อ 21 - 40 เป็นข้อความเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป แบบทดสอบนี้ ดัน แพเพอร์ ได้สร้างขึ้น เพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น 0.9692 จึงนำแบบทดสอบนี้มาปรับปรุง ภาควิชาความเชื่อมั่นใหม่ได้ค่า 0.859

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

โดยที่ถ้าใครคนใดได้คะแนนตอนหนึ่งตอนใดมากกว่าคะแนนในตอนรองลงมา ไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จะถือว่านักโทษคนนั้นได้รับการยอมรับเลี้ยงดูตามประเภทที่ได้คะแนนสูงสุด

ตัวอย่างแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐) ร่วมรับประทานอาหารกับพ่อแม่		✓			
(๐๐) ถูกพ่อแม่คว่ำให้เสียหยา					✓

จากแบบทดสอบข้างต้น คือ แบบทดสอบวัดความสำนึกในความผิดและความคาดหวัง
ในอนาคต และแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู

การสร้างและการหาคุณภาพของ เครื่องมือ

มีการสร้างและการหาคุณภาพของ เครื่องมือ ดังนี้คือ

1. สร้างแบบทดสอบวัดความสำนึกในความผิด จำนวน 45 ข้อ และความคาดหวัง
ในอนาคตจำนวน 60 ข้อ โดยให้ครอบคลุมทุกด้านตามกำหนดข้างต้น ซึ่งได้จากการทำ
ทฤษฎีแล้ว เพื่อให้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
2. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น จำนวน 105 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน
ตรวจสอบเพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรง (Face Validity)
3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบปรับปรุงในข้อ 2 ไปให้
ทดสอบกับนักโทษที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน
4. นำแบบทดสอบที่ได้จากการทดสอบในข้อ 3 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจ
จำแนกเป็นรายข้อ โดยนำคะแนนของนักโทษมาเรียงกันจากคะแนนสูงสุดจนถึงต่ำสุด
แล้วแบ่งออกเป็นสองกลุ่มโดยใช้เทคนิค 25 % คัดจำนวนผู้ได้คะแนนสูง 25 % แรกของ
กลุ่มสูงและคัดจำนวนผู้ได้คะแนนต่ำ 25 % แรกของกลุ่มต่ำ แล้วทำการวิเคราะห์รายข้อ

โดยใช้สถิติ t-test เพื่อคัดเลือกข้อที่ค่าอำนาจจำแนกหรือค่า ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.75 หรือมากกว่าขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกที่สามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้ ซึ่งข้อสอบที่ใช้ได้ จากแบบทดสอบวัดความส่วนี้ในความคิด 30 ข้อ และจากแบบทดสอบความคาดหวังในอนาคต จำนวน 25 ข้อ รวม 55 ข้อ

5. การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ในข้อ 4 และแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูที่ยืมมาจากของ ถิ่น แพเพชร์ มาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน และหาความเชื่อมั่นโดยพิจารณาจาก Coefficient Alpha (α) ตามวิธีการของ Cronbach (Cronbach, 1970 : 126) โดยค่าความเชื่อมั่นจากแบบทดสอบวัดความรู้สำนึกนึกเท่ากับ 0.741 จากแบบทดสอบวัดความคาดหวังในอนาคตเท่ากับ 0.936 และจากแบบทดสอบวัดความอบรมเลี้ยงดูเท่ากับ 0.859

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

1. ติดต่อเจ้าหน้าที่ประสานงานของเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ชี้แจงวิธีการกลุ่มตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งเวลาในการทำแบบทดสอบประมาณ 3 ชั่วโมง แล้วให้เจ้าหน้าที่และผู้ช่วยในการเก็บข้อมูลไปแจกให้นักโทษทำแบบสอบถาม
3. เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 400 ฉบับ
4. นำผลที่ได้จากแบบทดสอบมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำนํลของการทดสอบมาตรวจใช้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. หากสถิติพื้นฐานจากคะแนนได้ คือ คะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแปรปรวน
3. ทดสอบเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต ระหว่างกลุ่มตัวอย่างระหว่างอายุ 20 - 35 ปี และมากกว่า 35 ปี ขึ้นไป โดยใช้ t-test
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนและเคยต้องโทษมาก่อน อย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป โดยใช้ t-test
6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน ความสำนึกและความคาดหวัง ในอนาคต ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (แบบประชาธิปไตย แบบหอคิง และแบบคุ้มครอบมากเกินไป) โดยใช้ ANOVA
7. หากความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบทดสอบ ความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต โดยการหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของคะแนนการทดสอบ โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation Coefficient และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์โดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หากสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักโทษในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

(Ferguson. 1981 : 68)

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

N แทน จำนวนนักโทษในกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้สูตร

(Edward. 1954 : 254)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2 + s_2^2}{n}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

n แทน 25% ของคนทั้งหมด

3. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร (Cronbach,

1970 : 161)

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

L	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนรายข้อ
s_t^2	แทน	ค่าคะแนนแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4. ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

(Winer, 1971 : 206)

$$F_{\max} = \frac{s_{\text{largest}}^2}{s_{\text{smallest}}^2}$$

$F_{\max}$	แทน	ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน
s_{largest}^2	แทน	ความแปรปรวนที่มีค่าสูงสุด
s_{smallest}^2	แทน	ความแปรปรวนที่มีค่าต่ำที่สุด

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้สูตร (บึงอร ภาภิรมย์ขวัญ 2523 : 106 - 109)

ในกรณี $\mu_1 = \mu_2$

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\left[\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

$$C_1^2 \neq C_2^2$$

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}{\left[\frac{s_1^2/n_1}{n_1-1} + \frac{s_2^2/n_2}{n_2-1} \right]}$$

t แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักโทษ 2 กลุ่ม

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มนักโทษ 2 กลุ่ม

n_1, n_2 แทน จำนวนนักโทษ 2 กลุ่ม

μ_1, μ_2 แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม

6. การเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One Way ANOVA จากสูตร (อนันต์ ศรีโสภณ 2525 : 265 - 272)

$$F = \frac{MS_{\text{between}}}{MS_{\text{within}}}$$

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution

MS_{between} แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา

MS_{within} แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองภายในกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา

7. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี q-statistic ของ Newman Keul ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์วัฒนะ 2527 : 267)

$$q = \frac{\sqrt{MS_w/n}}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \dots + \frac{1}{n_K}}$$

8. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีการของ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient โดยใช้สูตร (บุญกร เพชรวิวัฒน์ 2527:76)

$$r_{XY} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

r_{XY} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 N แทน จำนวนคน
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1
 ΣY แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2
 ΣX^2 แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุดที่ 1 แต่ละตัวยกกำลังสอง
 ΣY^2 แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุดที่ 2 แต่ละตัวยกกำลังสอง
 ΣXY แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 คูณกันแต่ละคู่
 $\Sigma X \Sigma Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 คูณกัน

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง
 $(\Sigma Y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง

9. ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (วิเชียร เกตุสิงห์

2522 : 33)

$$t = \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}}$$

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความสำคัญในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่าง ความสำคัญในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง ที่มีลักษณะการต้องโทษ อายุและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ตอนที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำคัญในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
N	แทน จำนวนนักโทษในกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน Sum Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degree of freedom
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
q	แทน q-statistic
$\Sigma X, \Sigma Y$	แทน ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣXY	แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่
S^2	แทน ความแปรปรวน

$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบแต่ละตัว
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน t-distribution
*	แทน มีนัยสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

ตอนที่ 2 แสดงถึงระดับของความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน

3.5 เปรียบเทียบความแตกต่างความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

3.6 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

3.7 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสำนึกในความผิด

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต

กลุ่มตัวอย่าง	ความสำนึกในความผิด		ความคาดหวังในอนาคต	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
อายุ 20 - 35 ปี	153.0356	3.5908	110.3416	3.5401
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	148.5378	3.8622	110.2941	3.3903
ไม่เคยต้องโทษมาก่อน	151.7880	3.6860	110.9875	3.4869
เคยต้องโทษมาก่อน อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ขึ้นไป	151.0784	3.7826	105.8215	3.4383
แบบประชาธิปไตย	146.7568	3.9783	108.5921	3.4971
แบบทอวกทั้ง	148.0390	3.7642	110.5263	3.4725
แบบคุ้มครอง มากเกินไป	153.3217	3.3498	109.7238	3.3956

จากตาราง 1 จะเห็นว่าค่าที่ได้มีความแตกต่างกัน จึงต้องการทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

ตอนที่ 2 การแสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความสำนึกในความผิดและความ
คาดหวังในอนาคต

ตาราง 2 แสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความสำนึกในความผิด

ความสำนึกในความผิด		
ระดับ	จำนวน (คน)	เปอร์เซ็นต์ (%)
ต่ำ (30 - 75 คะแนน)	0	0
ปานกลาง (76 - 135 คะแนน)	45	11.25
สูง (136 - 180 คะแนน)	355	88.75

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2 แสดงว่า มีนักโทษมีความสำนึกใน
ความผิดอยู่ในระดับสูง และระดับปานกลางรองลงมา ไม่มีระดับต่ำ

ตาราง 3 แสดงถึงระดับต่าง ๆ ของความคาดหวังในอนาคต

ความคาดหวังในอนาคต		
ระดับ	จำนวน (คน)	เปอร์เซ็นต์ (%)
ต่ำ (1 - 25 คะแนน)	0	0
ปานกลาง (26 - 75 คะแนน)	3	0.75
สูง (76 - 125 คะแนน)	397	99.25

ผลการวิเคราะห์ตาราง 3 แสดงว่า มีนักโทษที่มีความคาดหวังในอนาคต
อยู่ในระดับสูงมากที่สุด และระดับปานกลางรองลงมา ไม่มีระดับต่ำ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า "นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความสำนึกในความผิดแตกต่างกับนักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป

การเปรียบเทียบความแตกต่างความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน

อายุ	N	$\bar{X}$	S	t
20 - 35 ปี	281	153.0356	3.5908	3.04*
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	119	148.5378	3.8622	

$$t_{.05} (398) = 1.645$$

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ความสำนึกในความผิดของนักโทษระดับอายุ 20 - 35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า นักโทษที่มีอายุน้อยกว่ามีความสำนึกในความผิดมากกว่า

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า "นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกับนักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป"

การเปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป

อายุ	N	$\bar{X}$	S	t
20 - 35 ปี	281	110.3416	3.5401	.04
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	119	110.2941	3.3903	

$$t_{.05} (398) = 1.645$$

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าความคาดหวังของนักโทษ ในอนาคตของนักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี และระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไปไม่พบ ความแตกต่างกัน แสดงว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษ มาก่อนมีความสำนึกในความผิดแตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ขึ้นไป"

การเปรียบเทียบความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษ ต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสำคัญในความผิดของนักโทษที่ลักษณะการต้องโทษต่างกัน

ลักษณะการต้องโทษ	N	$\bar{X}$	S	t
ไม่เคยต้องโทษมาก่อน	349	151.7880	3.6860	.35
เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป	51	151.0784	3.7826	

$$t_{.05} (398) = 1.645$$

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าความสำคัญในความผิดของนักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป"

การเปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน

ลักษณะการต้องโทษ	N	$\bar{X}$	S	t
ไม่เคยต้องโทษมาก่อน	349	110.9857	3.4869	2.84*
เคยต้องโทษมาก่อน อย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป	51	105.8215	3.4383	

$$t_{.05} (398) = 1.645$$

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนและเคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่านักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความคาดหวังในอนาคตสูงกว่านักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป

3.5 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า "นักโทษที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีความสำนึกในความผิดต่างกัน"

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความสำคัญในความผิดของนักโทษที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอคทั้ง และแบบคุมครองมากเกินไป

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between Groups	2	2688.2980	1344.1490	7.431*
Within Groups	397	71812.0995	180.8869	
Total	399	74500.3975		

$$(F_{2,397}) = 3.00$$

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่านักโทษที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (แบบประชาธิปไตย แบบทอคทั้ง แบบคุมครองมากเกินไป) มีความสำคัญในความผิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสำคัญในความผิดที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่ ผู้วิจัยได้ใช้การทดสอบแบบ q - statistic ปรากฏผลเปรียบเทียบตามตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่า q - statistic ของคะแนนความสำคัญในความผิดของนักโทษ
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง		แบบทอติ้ง	แบบคุ้มครอง มากเกินไป	แบบประชาธิปไตย
	$\bar{X}$	146.7568	148.0390	153.3217
แบบทอติ้ง	146.7568	-	1.2822	6.5649 *
แบบคุ้มครอง มากเกินไป	148.0390		-	5.2827 *
แบบประชาธิปไตย	153.3217			-
		$r=2$		$r=3$
$\sqrt{MS_{error}/n}$		2.77		3.31
$q_{.95}(r, 397)$		2.3546		2.5729

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความสำคัญในความผิดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบทอติ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญในความผิดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบคุ้มครองมากเกินไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติ้งมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสำคัญในความผิดไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป

อาจกล่าวได้ว่า นักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสำนึก
ในความคิดแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคิดังและแบบคุ้มครอง
มากเกินไป

3.6 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า "นักโทษที่มีลักษณะการอบรม
เลี้ยงดูต่างกันมีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน"

การเปรียบเทียบความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะการอบรม
เลี้ยงดูต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีลักษณะ
การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between Groups	2	233.8631	116.9315	.782
Within Groups	397	59390.2344	149.5976	
Total	399	59624.0975		

$$(F_{2,397}) = 3.00$$

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่านักโทษที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูต่างกัน (แบบประชาธิปไตย แบบทอคิดัง และแบบคุ้มครองมากเกินไป) มีความ
คาดหวังในอนาคตไม่แตกต่างกัน แสดงว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.7 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า "ความสำนึกในความคิดและ
ความคาดหวังในอนาคตของนักโทษมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก"

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำนึกในความผิดและความคาดหวังใน
อนาคต

			ความคาดหวังใน อนาคต		ΣXY	N	r
			ΣY	ΣY^2			
ความสำนึกในความผิด	ΣX	60679	44131	4928487	6707888	400	.1999*
	ΣX^2	279353					

$$r_{.05 (398)} = .1638$$

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่า ความสำนึกในความผิดและความ
คาดหวังในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบ
นัยสำคัญของสหสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนและไม่เคยต้องโทษมาก่อนในเรือนจำกลางบางขวาง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษอายุตั้งแต่ระหว่าง 20 - 35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ศึกษาถ้กับนักโทษที่กำลังต้องโทษในเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

คือ---

2.2 แบบทดสอบวัดความสำนึกในความผิด

2.3 แบบทดสอบวัดความคาดหวังในอนาคต

2.4 แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยออกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง โดยนำแบบทดสอบไปให้นักโทษทำในเรือนจำ ผู้วิจัยได้อธิบายวิธีตอบแก่เจ้าหน้าที่เพื่อไปอธิบายต่อนักโทษ ตามคำชี้แจงในแบบสอบถามและแบบทดสอบให้นักโทษตอบให้ครบทุกข้อ นักโทษส่วนมากใช้เวลาทำประมาณ 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลของการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. หาค่าสถิติพื้นฐานจากคะแนนได้ คือ คะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐานและความแปรปรวน

3. ทดสอบเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตระหว่างกลุ่มตัวอย่างระดับอายุ 20-35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป โดยใช้ t-test
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตระหว่างกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่เคยต้องโทษมาก่อนและเคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป โดยใช้ t-test
6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสำนึกและความคาดหวังในอนาคตระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (แบบประชาธิปไตย แบบทอติง และแบบคุมครองมากเกินไป) โดยใช้ ANOVA

7. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบทดสอบความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต โดยการหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของคะแนนการทดสอบโดยใช้ Pearson Product Moment Correlation Coefficient

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความสำนึกในความคิดแตกต่างกับนักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความคาดหวังในอนาคตไม่แตกต่างกับนักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป
3. นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความสำนึกในความคิดไม่แตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป
4. นักโทษที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อน มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกับนักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักโทษที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีความสำนึกในความคิดต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสำนึกในความคิดแตกต่างกับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติงและแบบคุ้มครองมากเกินไป
6. นักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีความคาดหวังในอนาคตไม่แตกต่างกัน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .01999

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลจากการศึกษารั้งนี้ จะจำแนกตามตัวแปรต้น โดยกล่าวถึงความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต ควบคู่กันไป

1. ความแตกต่างด้านอายุ จากผลการศึกษาพบว่าความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุ 35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักโทษที่มีระดับอายุ 20 - 35 ปี มีความสำนึกในความผิดมากกว่านักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป แต่ความคาดหวังในอนาคตไม่แตกต่างกัน

ความสำนึกในความผิดของนักโทษที่มีระดับอายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน จากผลการศึกษา นักโทษที่มีอายุระดับ 20 - 35 ปี มีคะแนนความสำนึกในความผิดเฉลี่ยมากกว่านักโทษที่มีระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป นั่นอาจกล่าวได้ว่า นักโทษอายุน้อยกว่ามีความสำนึกในความผิดมากกว่า จึงแสดงว่าระดับอายุต่างกันมีผลต่อความสำนึกในความผิด เพราะโดยทั่วไปแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะอายุและวัยต่างกัน จากการศึกษาได้แบ่งระดับอายุช่วงแรกคืออายุระหว่าง 20 - 35 ปี ซึ่งตรงกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น นับได้ว่าเป็นวัยสร้างสรร และถือว่าการพัฒนาทางด้านร่างกายพัฒนาเต็มที่ อวัยวะทุกส่วนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนทางด้านพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจมีอารมณ์ดี สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ด้านจิตใจมีความสนใจและมีความมั่นคงทางจิตใจดี และอายุตั้งแต่มากกว่า 35 ปีขึ้นไป จะตรงกับวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ตอนปลาย และวัยชรา ระดับอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่บุคคลเริ่มไปสู่ความแก่ ร่างกายทำหน้าที่เสื่อมลงกว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และสภาพจิตใจของบุคคลวัยนี้ประสบกับปัญหามากขึ้น เช่น การไม่ได้เตรียมพร้อมและเตรียมใจสำหรับความเปลี่ยนแปลงด้านการงาน ที่วัดครอบครัว ความพลัดพรากจากสิ่งที่ตนรัก สาเหตุเหล่านี้มีผลต่อจิตใจ ทำให้มีความวิตกกังวลสูง การที่จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะความสำนึกในความผิดมากกว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (นวลระออ สุภาณล 2522 : 60 - 62) แต่ความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในระดับอายุ 20 - 35 ปี และมากกว่า 35 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐานอาจจะเป็นเพราะเมื่ออยู่ในเรือนจำทุกคนได้รับการปฏิบัติจากเรือนจำค่อนข้างเหมือนกัน เช่น การพัฒนาอบรมทางด้านจิตใจจากเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะแก้ไขและปรุงแต่งบุคลิกภาพของผู้ต้องโทษให้กลับตนเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคมเมื่อพ้นโทษไปแล้ว (กรมราชทัณฑ์, 2529 : 10)

จึงมีผลต่อความคิดให้นักโหมมีความคาดหวังในอนาคตไม่ต่างกัน

จากผลการศึกษานักโหมที่มีระดับอายุมากกว่ามีความสำนึกในความผิคน้อยกว่า ผู้ที่มีระดับอายุน้อยกว่าซึ่งจะแสดงว่าผู้ที่มีอายุน้อยนั้นมีโอกาสของชีวิตมากกว่า ทั้งมีความคาดหวังหลังจากออกจากคุกสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าในแง่เกี่ยวกับครอบครัว อาชีพ ทั้งสามารถจะกลับตัว เป็นพล เมืองดีและสามารถช่วยเหลือและพัฒนาประเทศชาติได้มากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า

2. ความแตกต่างด้านลักษณะการต้องโทษ จากการศึกษาพบว่านักโหมที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน (ไม่ เคยต้องโทษมาก่อน และ เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป) มีความสำนึกในความผิดไม่แตกต่างกัน แต่มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักโหมที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนมีความคาดหวังในอนาคตมากกว่านักโหมที่เคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป จากผลของคะแนนเฉลี่ยที่ปรากฏในตาราง 7

นักโหมที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกันคือ ไม่เคยต้องโทษมาก่อนและเคยต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป มีความสำนึกในความผิดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจพบจากเมื่อนักโหมที่ต้องโทษแล้ว ถึงแม้ว่าเคยต้องโทษมาก่อนหรือไม่ เคยต้องโทษมาก่อนก็จะได้รับการปฏิบัติจากเรือนจำเหมือนกัน ทั้งการศึกษอบรม การพัฒนาด้านจิตใจ โดยการอบรมทางศาสนาและการฝึกฝนอาชีพเพื่อสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษไปแล้ว นอกจากนี้จากการศึกษาอบรมบุคคลโดยทั่วไปก็มักจะมีสามัญสำนึกว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว แต่จากที่บุคคลกระทำผิดเนื่องจากอารมณ์โกรธ ชั่วขณะ หรือสิ่งแวดล้อมผลักดันให้เขาทำผิด ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าการกระทำที่ทำไปนั้นไม่ถูกต้อง

ในด้านการคาดหวังในอนาคตของนักโหมที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกันพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งความคาดหวังของแต่ละคนจะมีมากน้อยแค่ไหน เป็นผลที่นำพอใจหรือไม่ขึ้นอยู่ถึงภาวะความเข้มข้นของความต้องการ 2 ประการ คือ บุคคลผู้นั้นขาดสิ่งที่เขาต้องการอยู่มากหรือน้อย จึงจะถึงระดับที่เขาพอใจ และสิ่งทีบุคคลต้องการนั้นมีคุณค่าเพิ่มเติมเกินของเขาเพียงใด (สงวน สุทธิเลิศอรุณ

และคนอื่น ๆ 2522 : 179) และจากการสรุปความคาดหวังที่จะสำเร็จในกิจการ
งานของแอทกินสัน ที่สำคัญคือ ความสำเร็จของทงจะเป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดความ
คาดหวังความสำเร็จในการทำงานครั้งต่อ ๆ ไปอีก ในทางตรงกันข้ามหากบุคคล
ประสบความล้มเหลว บุคคลจะเสียกำลังใจและความคาดหวังในครั้งต่อ ๆ ไปจะลดลง
(สุรางค์ จันทรม 2524 : 44) จะเห็นจากเหตุผลดังกล่าวนี้ น่าจะแสดงให้เห็น
ว่านักโทษที่เคยต้องโทษมาก่อนแล้วมีความคาดหวังในอนาคตต่อนักโทษที่ไม่เคย
ต้องโทษมาก่อน

3. ความแตกต่างด้านการอบรมเลี้ยงดู จากผลการศึกษาพบว่านักโทษที่มี
การอบรมเลี้ยงดูต่างกันแบบประชาธิปไตย แบบพหุทัง แบบคุ้มครองมากเกินไป) มี
ความสำนึกในความผิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักโทษที่มี
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสำนึกผิดสูงสุด จากผลคะแนนเฉลี่ยที่ปรากฏ
ในการวาง 8 แต่ความคาดหวังในอนาคตไม่แตกต่างกัน

ครอบครัว เป็นสถาบันและหน่วยสังคมที่มีความหมายที่สำคัญที่สุด ครอบครัว
เป็นหน่วยมูลฐานในสังคมมนุษย์ เพราะครอบครัวช่วยสร้างไว้และสืบต่อเนื่องสังคม
มนุษย์โดยก่อกำเนิดชนรุ่นหลังให้เป็นสมาชิกของสังคมมนุษย์ ไม่เพียงแต่ร่างกาย แต่
ยังสืบเนื่องทางวิชาการ ทางขนบธรรมเนียม สติปัญญา อารมณ์ ตลอดจนการถ่ายทอด
ทางลักษณะนิสัยและวัฒนธรรม (เกรียง วัฒนศัพท์ 2526 : 49) และที่สำคัญ พ่อ แม่
ผู้ปกครองที่ขาดความใคร่ครวญ ไม่คำนึงถึงความต้องการที่เป็นสายกลางของเด็ก
มักใช้อำนาจกับเด็ก ผู้ปกครองที่เข้มงวดกวดขัน ก็มีผลต่อจิตใจเด็ก จากการวิจัย
ของ ประพันธ์ สุขาวาส ผู้ซึ่งศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กของนักศึกษาคู
ผู้มีพฤติกรรมก้าวร้าวของการลงกระแสไฟฟ้าไปถูกเป็นการลงโทษ โดยกระแสไฟฟ้า
นั้นมีความแรงต่าง ๆ กัน ผลปรากฏว่า ผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มี
พฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่าผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพหุทัง และแบบคุ้มครองมากเกินไป
(ประพันธ์ สุขาวาส 2519 : 45) นั้นแสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรม
ของบุคคลรวมทั้งจิตใจ จึงมีผลทำให้มีความสำนึกในความผิดต่างกัน

ในด้านความคาดหวังในอนาคตของนักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจมีเหตุผลจากการที่บุคคล กระทำผิดแล้วได้รับโทษได้มาอยู่รวมกันไว้ในเรือนจำถือว่ามาอยู่ในสังคมเดียวกัน ได้รับการปฏิบัติและมีกฎระเบียบที่กระทำเดียวกัน และส่วนใหญ่นักโทษที่กระทำผิดมักมีการ ศึกษาอยู่ในระดับประถมตอนต้นและอาชีพก่อนต้องโทษมากที่สุดคือ เกษตรกรรม (ชนิษฐา จันทรักษ์ และคนอื่น ๆ 2515 : 38 - 39) ซึ่งผู้วิจัยจะยังไม่สรุปว่า บุคคลที่กระทำผิดมาจากอาชีพเกษตรกรรมมากส่วน เพราะแนวโน้มการย้ายถิ่นใน ปัจจุบันมีจำนวนสูง ผู้ที่ตอบว่าเป็นเกษตรกร จึงอาจจะเป็นผู้ย้ายถิ่นที่ยังไร้อาชีพและ ได้มากระทำผิดในเมืองเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ แต่จะเป็นเพราะเขามีอาชีพดั้งเดิมเป็นเกษตรกร จึงให้คำตอบแก่ผู้วิจัยว่าเป็นเกษตรกร คงผลวิจัยในขณะนี้ จึงพอสรุปได้แต่เพียงว่า ผู้กระทำผิดจะมีลักษณะภูมิหลังด้านอาชีพคล้ายคลึงกัน จึงไม่มีความแตกต่างในความคาดหวังในอนาคต

4. ความสัมพันธ์ของความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคต มีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .1999 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งก็สอดคล้องกับสมมติฐาน นั้นแสดงว่าผลจากการอบรม พัฒนาจิตใจหรือการให้การศึกษาขณะนักโทษอยู่ใน เรือนจำนั้นส่งผลทำให้ นักโทษมีการพัฒนา ด้านความประพฤติดี จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าจะมีนักโทษที่มีความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตอยู่ในเกณฑ์สูงจำนวนมาก แต่ค่าที่ได้จากการทดสอบค่าความสำนึก ในความผิดกับความคาดหวังในอนาคตของนักโทษมีความสัมพันธ์กันน้อยคือ คนที่มีความสำนึก ในความผิดสูง อาจมีความคาดหวังในอนาคตปานกลางหรือคนที่มีความสำนึกในความผิด ปานกลางอาจมีความคาดหวังในอนาคตสูง ฉะนั้นจึงเป็นแนวทางเกี่ยวกับการที่จะให้การ ปฏิบัติต่อนักโทษใน เรือนจำให้มีความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตสูงและ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เมื่อสำนึกในความผิดแล้วควรจะมี ความคาดหวังในอนาคตที่ดีและสูงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การที่จะปลูกฝังลักษณะสิ่งที่ดีงาม รู้จักรับผิดชอบ รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ควรจะปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะเป็นพื้นฐานที่ดี เด็กดีก็คือผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า เมื่อเราปลูกฝังสิ่งที่ดีแล้ว เราก็ควรช่วยกันปรับปรุงและพูนสังคม วัฒนธรรมสิ่งดีงามเอาไว้ เพราะเมื่อสิ่งแวดล้อมดีและเจริญก็มีส่วนช่วยในการหล่อหลอมพฤติกรรมของคนไปในทางที่ดีด้วย
2. การที่มีการฝึกพัฒนาจิตใจของโชนั้นก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นการอบรมจิตใจ นักโชนเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิด และสามารถกลับตัวเป็นคนดีนั้น ข้อนี้ก็เป็นโยบายหลักของทางเรือนจำและกรมราชทัณฑ์ ซึ่งได้ปฏิบัติกันมาตลอด แต่ก็ยังปรากฏว่าโชนมีผู้กระทำความผิดอยู่เสมอ แม้ว่าจะมีจำนวนน้อยกว่าที่ทำความผิดใหม่ก็ตาม แต่ก็ไม่น่าจะมีขึ้นเลย จากข้อมูลพบว่า การที่มีการปลดปล่อยหรือการลดโทษ ผ่อนปรนการลงโทษเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการกระทำความผิดมากขึ้น ดังนั้นก็ควรจะมีการเคร่งครัดในการลงโทษมากขึ้นกว่านี้ เพราะจะได้ไม่เป็นตัวอย่างของบุคคลอื่น ทั้งจะเป็นการเคารพยำเกรงกฎหมายมากขึ้น
3. ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมาก แม้จะเป็นสถาบันที่เล็ก เป็นสถาบันแรกที่จะอบรมสั่งสอนบุคคลทุกคนให้เป็นพลเมืองดี การให้การศึกษา พ่อแม่ก็เป็นสิ่งที่จำเป็น เช่น ให้ความรู้ในการเลี้ยงดูและอบรมบุตรหลานให้ดี มิใช่แต่จะกินที่อยู่ดีเท่านั้น ควรจะเลี้ยงให้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป มีการอบรมศีลธรรมจรรยา ให้โอกาสเด็กได้แสดงออก คิดเป็นทำเป็น ไม่เคร่งครัดหรือปล่อยปละละเลยจนเกินไป การที่มีบุตรหลานมากเกินไปก็ทำให้เป็นอุปสรรคในการอบรมดูแลเด็ก เพื่อจะให้ได้ดีอย่างทั่วถึง ดังนั้นการวางแผนครอบครัวก็เป็นสิ่งสำคัญ จะเห็นว่าการเอาความรู้ด้านต่าง ๆ มาช่วยแก้ไขก็จะทำให้ช่วยลดจำนวนผู้กระทำความผิด สิ่งสำคัญที่ควรจะทำเป็นการไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือ การป้องกันมิให้บุคคลประพฤติดีกกฎหมายและผิดศีลธรรม

4. การที่จะป้องกันและแก้ไขเพื่อช่วยลดอาชญากรรม หรือบุคคลที่กระทำผิด นั้นควรจรรวมมือกันหลาย ๆ ฝ่ายอย่างแท้จริง และจะต้องเห็นความสำคัญของทุกฝ่าย เช่น ฝ่ายตำรวจ ประชาชนในสังคม กรมราชทัณฑ์ กรมประชาสงเคราะห์ และฝ่ายการศึกษา เป็นต้น เพราะจะเห็นได้ว่าบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมเป็นแบบใดขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเอง และสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่สำคัญ แม้ว่าได้รับการฝึกฝนและอบรมจากครอบครัวอย่างดี แต่เมื่อไปอยู่ในสภาพแวดล้อม ชุมชนที่ไม่ดี กับเพื่อนไม่ดี หรือพบตัวอย่างที่ไม่ดีแต่ ใดละตอบแทนที่ดีบ่อยครั้งก็สามารถจะชักจูงหรือ เบี่ยงเบนพฤติกรรมจากดีไปสู่พฤติกรรมไม่ดี ก็ได้ ดังนั้นเราไม่ควรมองข้ามสิ่งเล็กๆ น้อย ๆ ไป จากสภาพในเรื่องจำ แม้ทุกคนได้รับการปฏิบัติจากเรือนจำภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน แต่จากลักษณะบุคลิกของบุคคลแต่ละคน ไม่เหมือนกัน การที่บางคนได้รับการยกเว้นการลงโทษ โดยรับอิทธิพลบางอย่างที่มีใช้จาก การประกอบความดี ทำให้นักโทษด้วยกับไทม์องเห็นความแตกต่างขึ้น ดังนั้นถึงแม้เขาเหล่านั้น ส่วนมากจะมีความสำนึกในความผิด แต่ความคาดหวังในอนาคตอาจมีน้อย จึงเห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์ จุดนี้จำเป็นจะมีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงในการอบรมช่วยนักโทษ ไทม์องเห็น ความผิดของตนแล้วก็ไม่ควรปฏิบัติอีกมีความคาดหวังในอนาคตในทางที่ดีไปด้วยกัน มิใช่ เพียงทางใดทางหนึ่งเท่านั้นและสังคม ประชาชนภายนอกที่มีได้กระทำผิดควรให้โอกาส นักโทษที่พ้นโทษออกไปให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติ และน่าจะเอาบุคคล เหล่านี้ไปเผยแพร่ว่าควรประพฤติตนอย่างไรบ้างหรือมีประสบการณ์สอนใจมิให้บุคคล อื่นเอาเยี่ยงอย่างตนต่อไป เป็นต้น

5. สื่อมวลชน ก็เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญการที่จะโฆษณาสื่อความหมาย หรือกระจายข่าว ควรมีการพิจารณาก่อนที่จะไปสู่ประชาชน เพราะสื่อมวลชนก็เป็นส่วนหนึ่ง ที่สามารถชักจูงให้บุคคลคล้อยตามข่าวที่ตนกล่าวออกไป ควรคำนึงถึงหลักความเป็นจริง และหลักศีลธรรมจรรยา และพิจารณาว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ มิใช่เพียงแต่จะหาผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น สื่อมวลชนนี้อาจกระจายข่าวออกมาในรูปของการโฆษณาตามที่ต่าง ๆ วิหุ โหรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับข่าวสารก็ควรได้มีการพิจารณาว่าสิ่งใดควรประพฤติตามหรือเชื่อฟัง มิใช่มองง่ายและเชื่อถือโดยขาดเหตุผล

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ควรทำการศึกษาเรื่องความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำหญิง วิทยุ และเด็กและเยาวชน เพื่อสรุปถึงสาเหตุทางลักษณะสังคมที่ลักษณะดังกล่าว
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษา เศรษฐกิจว่ามีผลมากน้อยแค่ไหนต่อความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคต เพื่อว่าจะได้เป็นแนวทางให้จัดการศึกษาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างเหมาะสม
3. การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักโทษเกี่ยวกับสังคมและการปกครองที่เป็นอยู่ว่า คนต้องการสิ่งใดบ้าง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะเป็นแนวทางที่รัฐบาลควรจะปรับปรุงแก้ไขให้สังคมหรือสภาพแวดล้อมทั่วไปให้ดีขึ้น
4. การศึกษาเปรียบเทียบความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ต้องโทษเพื่อสรุปถึงสาเหตุทางลักษณะสังคมที่ลักษณะดังกล่าว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย, กรมราชทัณฑ์ รายงานประจำปี 2526 โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์ 2528, 40 หน้า
- _____ รายงานประจำปี 2527 โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์ 2529, 40 หน้า
- โกวิทย์ ประวาลพลกัณฑ์ และคนอื่นๆ "การสำรวจบุคลิกภาพบางประการของนักโทษเรือนจำกลางบางขวาง โดยใช้แบบทดสอบ MMPI" วารสารจิตวิทยาคลินิก 3 : 3 ธันวาคม 2521
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ "ทัศนคติของผู้ต้องขังต่อขบวนการยุติธรรม" ข่าวสำนักงานการวิจัย 26 : 279 กันยายน 2528
- จรรยา สุวรรณทัต ความสำคัญของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 105 หน้า
- จินตนา ยศสุนทร การสัมมนาปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ครุสภา 2524, 430 หน้า
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์ จิตวิทยาสังคม ชัยศิริการพิมพ์ 2522, 284 หน้า
- ชาย เสวิกุล อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 207 หน้า
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตัวเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญาทิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 104 หน้า อัดสำเนา
- ถัน แพเพชร การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 84 หน้า

- ณรงค์ สังขว การศึกษาลักษณะประชากรของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 153 หน้า อักสำเนา
- ฉันทดา พิชิต ปัญหาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยา-มนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525, 208 หน้า
- นวลละออ สุภาพล จิตวิทยาพัฒนาการเบื้องต้น ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 72 หน้า
- _____ จิตวิทยาปกติ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 140 หน้า
- บึงอร ภูภิรมย์ขวัญ สถิติประยุกต์ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 200 หน้า
- บุษกร เพชรวิวรรณ สหสัมพันธ์ประเภทและวิธีการ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 136 หน้า
- ประพันธ์ สุชาวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 56 หน้า อักสำเนา
- ประมวล คันยะ บทบาทที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยครู
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 88 หน้า
อักสำเนา
- ประสงค์ แสงแก้ว พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปางตามทัศนะและ
ความคาดหวังของนักศึกษา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2521, 88 หน้า อักสำเนา
- ประเสริฐ เมฆมณี หลักการบริหารและพัฒนาเรือนจำ นพิตการพิมพ์ 2527,
191 หน้า
- บัวบ อึ้งภากรณ์ รายงานการอภิปรายวิชาการ เรื่อง อาชญากรรมกับการป้องกันทาง
สังคม คณะสังคมศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519, 100 หน้า

พัทธรัง วัชร อิทธิพลของแหล่งเสื่อมโทรมที่มีต่ออาชญากรรม ปรินญาณพนธ์ ศค.ม.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522, 102 หน้า อักสาเนา

พัชรา พันธุ์พัฒนกุล การเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพใน
ครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานครและจังหวัด
พะเยา ปรินญาณพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 93 หน้า
อักสาเนา

เพ็ญแข ประจันปัจฉิน พื้นฐานทางสังคมวิทยาของการศึกษา สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มศว. ประสานมิตร 2528, 101 หน้า

ราชทัณฑ์, กรม กระทรวงมหาดไทย ประวัติสังเขปเรือนจำกลางบางขวาง ป.การพิมพ์
2527, 50 หน้า

วันเพ็ญ คำเมือง ลักษณะพลเมืองดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
ปรินญาณพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 92 หน้า อักสาเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ การวัดผลการศึกษาและสถิติเบื้องต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522, 154 หน้า

วินิจ เกตุขำ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความสร้างสรรค์
ความเป็นผู้นำและความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัดสุโขทัย ปรินญาณพนธ์
กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2515, 106 หน้า

วีระชัย มีชอบธรรม การศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็คเสรีจ อักษรบัณฑิต 2520, 134 หน้า

ภรณ์ บินทสันต์ ที่ระลึกในการเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง กับสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง กระทรวงยุติธรรม 2526, 140 หน้า

ภาควัย กฎณะพันธ์, พล.อ.ต. ที่ระลึกในการเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงยุติธรรม 2525, 88 หน้า

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาสังคม ชัยศิริการพิมพ์ 2522, 284 หน้า

สมชาย จักรพันธ์ และคนอื่น ๆ "สำนึกสุกหทัยของนักโทษประหาร" วารสารจิตวิทยาคลินิก

- สวนา พรพัฒน์กุล ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 22 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2520, 78 หน้า
- สุรางค์ จันทร์เอม จิตวิทยาสังคม อักษรบัณฑิต 2524, 130 หน้า
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา จิตวิทยาการปรับตัว พิมพ์ชนกการพิมพ์ 2523, 142 หน้า
- เสรินทร์ บุญะहितานนท์ อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา เดอะบิสซิเนสเพรส 2517,
115 หน้า
- แสงสุรีย์ คงศิลป์ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะออกดีทั่วไป และความเคร่งครัด
ของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ ปรินญาพิมพ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 220 หน้า อัดสำเนา
- โสภา ชูพิกุลชัย รายงานการศึกษาเรื่อง ยุทธวิธีและมาตรการในการป้องกันแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมและสังคมในทศวรรษหน้า มหาวิทยาลัยมหิดล 2519, 100 หน้า
- อนันต์ ศรีโสภา สถิติเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
2525, 436 หน้า
- อรัญ สุวรรณบุปผา หลักอาชญาวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2518, 190 หน้า
การศึกษากาวะครอบครัวของผู้ต้องขัง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2516, 75 หน้า อัดสำเนา
- เอื้อ บุศยเกศ แบบเรียนหน้าที่พลเมืองประโยคมัธยมต้น ไทยวัฒนาพานิช 2515,
313 หน้า
- อดุลย์ คันประยูร ปัญหาสังคม บารมีการพิมพ์ 2524, 287 หน้า
- อุบลรัตน์ เฟื่องสติกย์ จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524, 397 หน้า
- Alvin, Rudolf. Criminology. The Incarcerated Mexican -
American, 1972, 571 p.
- Alderson, J. and Robert P.O. "Growth of Political Ideas in
Adolescence : The Sense of Community," Journal of
Personality and Social Psychology, 4(3) : 295 - 306.
450 p.

- Anderson, Charler F. Children and Civic Awareness : A Study of Political Education. Columbus Ohio, Charles F. Merrill Publishing Company, 1971. 241 p.
- Becker, Ernest. The Birth and Death of Meaning : An Interdisiplinary Perspective on the Problem of man. London Penguin Books, 1972. 230 p.
- Cohen A.K. Deviance and Control. Englewood Griffs N.J. Prentice, 1956. 509 p.
- Cohen, Stanley E. Image of Deviance. London, Penguin Books, 1951. 255 p.
- Cronbach, Lee. Joseph. Essential of Psychological Testing. New York, Harper and Brothers, Inc. 1931. 752 p.
- David, C. Twain. "Recidivism Juvenile," The Journal of Criminal law, Criminology and Police Science. Vol 51 (1960 - 1961).
- Edward, Allen, L. Statistical Method for the Behavioral Science. 3 rd New York, Holt, Rinehart and Winston, 1954. 542 p.
- Furguson, George, A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th ed. Tokyo, Mc.Graw - Hill, International Hill Book, 1981. 549 p.
- Johnson, Elmer, Hurbert. Crime Correction and Society. Illinois : The Porsey Press, 1968. 729 p.
- Lunder, Walter A. Crime and Criminal. Iowa : Iowa State University Press, 1967. 335 p.
- Mc. Clelland and David C. The Achieiment Motive. Appleton - Century, Inc, New York, 1953. 428 p.
- Reckless, Walter. C. The Crime Problem. 2 nd. ed. New York, Appleton Century - Crofts Inc., 1962. 728 p.
- Rice, Willy Oral. "Recidivism : A Multivariate Explanation of the Length of Time Recidivists Remained Free before Retraining to Prison Incarcorations," Dissertation Abstracts. 36, 1976 : 6990 A.
- Sullivan, Thomas. Social Problem. New York, John Wiley and Sons Inc., 1980. 628 p.

Sutherland, Edwin H. and Donald R. Cressey. Principle of Criminology. Bombay, The times of India Press, 1968. 646 p.

Wasserman, Michael Samel. "Personality Sgstem, Social System and Cultural System Influences on Juvenile Delinquency. : A Tokyo Birth Cohort Analysis," Dissertation Abstracts. 36, 1976 : 6990-A

Winer, D. J. Statistical Principle in Experimental Design. 2 nd. ed. New york. Mc. Graw - Hill Inc., 1971. 907 p.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

1
แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบความสำนึกในความผิด

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.955	16	3.578
2	1.760	17	2.91
3	3.584	18	2.56
4	2.596	19	4.39
5	2.57	20	2.98
6	2.133	21	3.24
7	5.63	22	2.35
8	2.62	23	3.84
9	4.083	24	3.63
10	2.33	25	4.8
11	3.47	26	2.29
12	6.41	27	2.63
13	3.024	28	3.26
14	2.032	29	2.24
15	2.70	30	2.007

$$\alpha = 0.741$$

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบความคาดหวังในภาคท

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.143	14	7.48
2	3.090	15	4.348
3	3.024	16	3.54
4	1.828	17	6.0
5	4.93	18	4.338
6	4.40	19	6.67
7	4.333	20	4.43
8	3.911	21	4.02
9	4.77	22	4.79
10	5.47	23	5.034
11	2.37	24	5.126
12	4.60	25	5.011
13	3.246		

$$\alpha = 0.936$$

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	4.8361	21	6.2780	41	2.2345
2	4.9227	22	7.6720	42	5.4422
3	3.5548	23	5.8272	43	3.1014
4	4.6670	24	6.2175	44	2.6770
5	4.4051	25	7.4205	45	3.6271
6	3.0913	26	5.3516	46	5.4229
7	5.0245	27	3.6180	47	4.8974
8	5.8387	28	9.3854	48	6.3555
9	5.6855	29	4.5350	49	2.3657
10	3.1670	30	6.3722	50	3.1867
11	5.1338	31	3.6120	51	5.9260
12	3.1920	32	3.5024	52	4.0015
13	4.4659	33	4.5009	53	1.8768
14	5.9455	34	4.1322	54	4.4381
15	5.7039	35	3.0772	55	6.4565
16	4.8185	36	6.7732	56	5.7087
17	5.2361	37	5.2702	57	4.3904
18	4.3872	38	3.3044	58	3.0382
19	4.3241	39	3.0504	59	3.0703
20	5.3906	40	5.0975	60	4.4531

$$\alpha = 0.859$$

ภาคผนวก ข

แสดงแบบทดสอบความสำนึกในความผิด

แบบทดสอบความคาดหวังในอนาคต

แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็นสามตอน ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความปรารถนาหรือการกระทำบางอย่างของท่านเกี่ยวกับภูมิหลังและเรื่องทั่วไปโดยมีข้อความให้ท่านอ่านแล้วพิจารณาว่าท่านมีลักษณะนิสัย ความรู้สึกหรือความปรารถนา หรือเคย เหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้นหรือไม่ เพียงใด ดังนั้นคำตอบของท่านจะไม่มีถูกหรือผิด

ในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาช่วยยกเว้นข้อใดข้อหนึ่งมีฉะนั้น แบบทดสอบและแบบสอบถามจะเสียและขอให้ท่านตอบตรงตามสภาพจริงของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีใคมุ่งศึกษาเฉพาะในเรื่องจำใจ เรือนจำหนึ่ง หรือเกี่ยวกับนักโทษคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือเรือนจำแต่อย่างใด

ตอนที่ 1

ใส่เครื่องหมาย (✓) หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเอง

1. อายุ () 20 - 35 ปี () มากกว่า 35 ปีขึ้นไป
2. สัญชาติ () ไทย () อื่น ๆ
3. ลักษณะการท้องโตน () ไม่เคยท้องโตนมาก่อน
() เคยท้องโตนมาก่อนหนึ่งครั้งขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา () ป.4 และต่ำกว่า ป.4
() ระหว่าง ป.5 - ม.ศ.5
() อาชีวศึกษา
() ปริญญาตรีหรือสูงกว่านี้
5. ท่านคิดว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูท่านให้การอบรมเลี้ยงดูท่านแบบใด
()) แบบให้ความรักความอบอุ่น
()) แบบปล่อยปละละเลย
()) แบบไม่ให้ทำอะไรเลยและจะให้ทำอะไรก็เป็นไปตามความต้องการของท่าน

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในความผิด

คำชี้แจงในการตอบ

1. คำถามตอนนี้เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่สมมติขึ้นเกี่ยวกับตัวท่านเองหรือเกี่ยวกับบุคคลต่าง ๆ ให้ท่านทวนอ่านซ้ำ ๆ บุคคลในเรื่องจะเลือกกระทำการอย่างหนึ่ง ให้ท่านหยุดคิดถึงเหตุผลว่าท่านเป็นคน ๆ นั้น ท่านจะกระทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อท่านได้เหตุผลแล้วจึงอ่านคำตอบที่มีให้เลือก 6 คำตอบ สำหรับแต่ละเรื่องคำตอบใดตรงกับเหตุผลที่ท่านคิดไว้ล่วงหน้ามากที่สุด ให้ขีดเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลือกในการตอบคำถามแต่ละข้อให้เลือกเพียงคำตอบเดียว ถ้าท่านไม่แน่ใจในคำตอบใดให้ถามได้

2. คำถามมีทั้งหมด 30 ข้อ ถามเกี่ยวกับความเข้าใจในความผิด

ตัวอย่าง

ฉันทายทอง เป็นเพื่อนสนิทของท่าน ซึ่งเขาทำงานรับขนส่งเฮลิคอปเตอร์ข้ามประเทศ มาชักชวนให้ท่านทำงานด้วยเพียงครั้งเดียวแล้วเลิกโดยได้ค่าจ้างที่สามารถตั้งตัวได้เลย ท่านไม่ทำเพราะ

ก. กลัวถูกตำรวจจับ

☒ ข. คิดว่าการกระทำนั้นไม่ดีตามกฎหมายและยังเป็นการบ่อนทำลายชาติด้วย

ค. ไม่อยากเสี่ยงอันตรายและทำผิดกฎหมาย

ง. ญาติพี่น้องห้ามไว้

จ. ให้เงินตอบแทนน้อยไม่คุ้มค่าเหนื่อย

ฉ. ไม่อยากขัดผลประโยชน์เพื่อนภายหลัง

1. เมื่อปีที่แล้วนายชัย ทำงานแต่ไม่ยอมไปเสียภาษีรายได้เพราะต้องการเลี้ยงภรรยา แต่เมื่อปีคนมาบอกว่าตอนนี้ทางการเข้มงวดและจะจับกุมผู้หลีกเลี่ยงภาษี นายชัย จึงยอมไปเสียภาษี ถ้าท่านเป็นผู้มีเงินได้คนหนึ่งจะอย่างไร

- ก. ไปเสียภาษีเมื่อเขาบอกเหมือนนายชัยไม่บอกก็ไม่ไป
 - ข. ถ้าทางการจะจับกุมแน่นอนจึงไปเสียภาษี
 - ค. เมื่อท่านมีรายได้แล้วจะเสียทุกปีเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนอยู่แล้ว
 - ง. ไปเสียเพราะงบประมาณที่ได้จากการเสียภาษีเราก็ได้ประโยชน์ทางอ้อมด้วย
 - จ. ไปเสียภาษีอากรทุกครั้งเพราะเพื่อน ๆ เขาก็เสียกัน
 - ฉ. ไปเสียทุกปีเพราะถึงอย่างไรเงินที่ได้มาก็ช่วยทำนุบำรุงประเทศชาติ
2. ถ้าท่านมีเพื่อนคนหนึ่งซึ่งชอบลักขโมย ตอนแรกคงไม่ทราบว่านิสัยเขาเป็นอย่างไร แต่พอรู้ว่าเขาเป็นคนขโมย ท่านจึงเลิกคบกับเขาเพราะแม่แต่เงินทองของท่าน เขาก็ขโมย สาเหตุที่เลิกคบเพราะ
- ก. กลัวจะติดนิสัยจากเพื่อน เป็นคนขโมยด้วย
 - ข. กลัวว่าเพื่อนจะมาขโมยเงินอีก เคียดไม่มีเงินใช้
 - ค. มีเพื่อนดี ๆ อีกมากจึงไม่อยากคบเพื่อนไม่ดี
 - ง. ได้หักเหือนว่าเป็นสิ่งไม่ดีแล้วยังไม่เชื่อฟัง
 - จ. ต้องการได้รับคำชมว่ารู้จักคบเพื่อน
 - ฉ. กลัวเสียชื่อเสียงถูกประณามว่าเป็นคนขโมยด้วย
3. เมื่อจะซื้อของไม่ควรซื้อของที่วางขายบนทางเท้า เพราะ
- ก. ใต้ของไม่ครบน้ำหนัก
 - ข. มีของขายน้อยเลือกไม่สะดวก
 - ค. ผิดกฎหมายไม่ควรซื้อ
 - ง. จะเป็นการสนับสนุนให้เขาทำผิดกฎหมาย
 - จ. แม่สั่งให้ซื้อในตลาด
 - ฉ. กลัวถูกตำรวจจับ
4. ท่านเห็นด้วยกับการปราบปรามการค้าจัดขยะมูลฝอยและการทิ้งขยะทำผิดแล้วควรลงโทษตามกฎหมายเพราะ

- ก. ทำให้บ้านเมืองสะอาด
 - ข. เป็นหน้าที่ของทุกคนที่ควรจะรักษาความสะอาด
 - ค. ขยะส่งกลิ่นเหม็นเน่าทำให้รำคาญแก่ตัวเราเอง
 - ง. ถ้าไม่บังคับก็จะมีคนทิ้งขยะเรี่ยราด
 - จ. บ้านเมืองจะโศกเศร้าถ้ามีใครเริ่มกันร่วมกัน
 - ฉ. ขจัดแหล่งน้ำเชื้อโรค ลดอุบัติเหตุ
5. ท่านควรปฏิบัติตามกฎหมายจราจรเพราะ
- ก. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม
 - ข. จะได้ไม่ถูกรับ
 - ค. เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ตนเอง
 - ง. เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น
 - จ. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและป้องกันอันตราย
 - ฉ. เพื่อจะได้ไม่เสียชื่อเสียง
6. ท่านมีความเห็นอย่างไรในการที่มีการลักลอบตัดเศียรพระไปขาย
- ก. ไม่ใช่เพราะเป็นการทำลายพุทธศาสนา
 - ข. ไม่ใช่เพราะหากินในทางที่ไม่ถูกต้อง
 - ค. ไม่ใช่เพราะเป็นการทำลายสมบัติของส่วนรวม
 - ง. ไม่ใช่เพราะทำมาหากินในทางที่มีขอบและยังเป็นการทำลายพุทธศาสนา
 - จ. ไม่ใช่เพราะถ้าจับได้ต้องถูกลงโทษ
 - ฉ. ไม่ใช่เพราะเป็นการทำลายภาพพจน์ของประเทศ
7. ท่านมีความคิดเห็นว่าผู้ที่หลบหนีการเกณฑ์ทหารนั้น เป็นคนไม่ดีเพราะ
- ก. ไม่รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง
 - ข. ชี้อายุ
 - ค. ต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย
 - ง. ทุกคนควรรับใช้ชาติ

- จ. พ่อแม่ต้องได้รับความลำบากจากการกระทำของคุณ
- ฉ. ส่วนมากไม่มีใครเขาทำกัน
8. ขณะที่ท่านกับแฟนรอโทรศัพท์ที่สาธารณะหน้าหมู่บ้านเห็นชายคนที่กำลังโทรศัพท์
โมโหจะทุบตู้โทรศัพท์เพราะกินเหลืดยุ ช้าพี่เจ้าจึงห้ามไว้เพราะ
- ก. กลัวโทรศัพท์จะเสีย แล้วเราจะโทรต่อไม่ได้
- ข. เป็นสมบัติของส่วนรวมทุกคนควรช่วยกันรักษา
- ค. ใจแสดงตัวว่าเป็นคนดีต่อหน้าแฟน
- ง. เห็นว่าก่อความรำคาญให้คนอื่นและทำให้เสียของ
- จ. จะทำให้คนอื่น ๆ ใช้โทรศัพท์ต่อไม่ได้
- ฉ. เห็นตำรวจตามมา
9. เมื่อเพื่อนในหมู่บ้านมาชวนให้เดินขบวนขับไล่ยายอำเภอ ช้าพี่เจ้าไปร่วมด้วย
เพราะ
- ก. เกรงใจเพื่อน
- ข. เราไม่ชอบหน้ายายอำเภอกันนี่
- ค. ถ้าไม่รวมก็ถูกต่อว่าไม่รวมมือ
- ง. ให้ความร่วมมือเพราะเขาเป็นคนไม่ดี
- จ. เห็นว่ายายอำเภอเป็นคนไม่ยอมรับฟังเหตุผลและใช้อำนาจเกินขอบเขต
- ฉ. จะได้มีผลงานว่าเราก็ก่อสำเร็จด้วย
10. ถ้าระหว่างที่ท่านเดินไปซื้อกาแฟที่ร้าน ท่านเห็นชายสองคนกำลังทำท่าทางซึ่ง
ไม่น่าไว้วางใจเดินวนไปเวียนมา แล้วก็เข้าไปแถวบ้านช้าพี่เจ้า ดังนั้นช้าพี่เจ้า
จึงบอกตำรวจ เพื่อดูพฤติกรรมของชายสองคน เพราะ
- ก. กลัวว่าเขาจะไปทำอะไรไม่ดีมีร้ายในบ้านเรา
- ข. กลัวถูกขโมยของ
- ค. จะได้แสดงให้เห็นว่าเราเป็นพลเมืองดี
- ง. จะได้เป็นการป้องกันมิให้เกิดเหตุร้ายขึ้น

- จ. เรามีพฤติกรรมที่น่าสงสัยจึงควรร่วมมือทางตำรวจ
 - ฉ. จะได้รับความชมเชย
11. รับเข้าพรรษาทางราชการได้มีการพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะสาธารณะสถาน เช่น วัดวาอาราม ท่านควรเข้าร่วมกิจกรรม เพราะ
- ก. เพื่อน ๆ เพื่อนักกันไปก็ไปด้วย
 - ข. จะได้เป็นการพัฒนาสาธารณะสถานให้สะอาดและควรร่วมมือกันทุกฝ่าย
 - ค. เป็นการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมก่อนที่จะมีครั้ง
 - ง. จะได้ไม่ถูกตำหนิว่าทำตนไร้กจเห็นแก่ตัว
 - จ. บ้านเมืองได้สะอาด
 - ฉ. จะได้ไปพบปะบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะสาว ๆ
12. ท่านคิดว่าผู้ที่เดินทางไปประกอบอาชีพต่างประเทศนั้นเป็นคนอย่างไร
- ก. ค่ะแล้วจะได้เงินมาก ๆ
 - ข. เป็นการเห็นแก่ตัวโดยไม่เห็นแก่ประเทศชาติของตน
 - ค. ก็จะได้มีชื่อเสียงมาสู่ประเทศ
 - ง. ไม่ใช่เพราะหนีสภาพความเป็นจริงในประเทศตน
 - จ. เป็นคนตามอย่างผู้อื่น
 - ฉ. ควรจะทำภายในประเทศเพื่อจะได้ช่วยพัฒนาประเทศชาติ
13. เมื่อไปอยู่หนึ่งคนคู่มาก ๆ ควรจะเข้านกเวลาซื้อตัว
- ก. จะได้รวดเร็ว
 - ข. จะได้เป็นระเบียบเรียบร้อย
 - ค. ถือเป็นหน้าที่ ที่ทุกคนควรทำ
 - ง. ไม่อยากเบียดคนมาก ๆ
 - จ. เพราะคนอื่นเขาทำแล้วและคิดว่าก็ทำ
 - ฉ. เพื่อความยุติธรรมกับผู้ที่มาก่อนและหลัง

14. เวลาข้ามถนนควรข้ามทางม้าลายเพราะ
- ก. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม
 - ข. เพื่อความปลอดภัย
 - ค. เพื่อจะได้รับการยกย่องชมเชย
 - ง. เพื่อจะได้ไม่ถูกตำรวจจับ
 - จ. ถูกกฎหมาย
 - ฉ. เพื่อจะได้ฝึกความเป็นระเบียบ
15. ในฐานะที่ท่านเป็นลูกทำตัวเป็นลูกที่ดีเพราะ
- ก. ต้องการเป็นที่รักของพ่อแม่
 - ข. ต้องการเป็นคนดีจริง ๆ
 - ค. ต้องการยอมรับของพ่อแม่ว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว
 - ง. ต้องการคำยกย่องชมเชยจากพ่อแม่
 - จ. ในฐานะเป็นลูกควรปฏิบัติตามให้ดี
 - ฉ. เพราะทุกคนในครอบครัวเป็นคนดีทุกคน
16. ท่านทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่เพราะ
- ก. ต้องการให้พ่อแม่รัก
 - ข. เพื่อแสดงให้คนอื่นรู้ด้วย
 - ค. ลูกคนอื่น ๆ เขาก็ทำจึงทำบ้าง
 - ง. ถ้าทำตัวไม่ดีจะถูกตี
 - จ. รักพ่อแม่ต้องการเป็นคนที่ไม่อยากให้อแม่เคียดแค้น
 - ฉ. ทำตามหน้าที่
17. เมื่อไปปัญหาทางบ้าน ฉันมักมีส่วนแก้ไขในปัญหานั้น เพราะ
- ก. เรื่องในบ้านทุกคนควรสนใจแก้ไขปัญหา ซึ่งใครพอช่วยเหลือได้ก็ไม่ควรละเลย
 - ข. พ่อแม่ถามและช่วยแก้ไข
 - ค. เรามีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

- ก. เมื่อคิดแล้วก็สงสัยว่าท่านและการกระทำเช่นนั้นไม่ดี
 - ข. เมื่อพิจารณาแล้วคิดว่าตนเองทำผิดและคิดว่าดื่มสุราแล้วให้โทษ
 - ค. แกล้งบอกให้ท่านดีใจและสบายใจก่อน
 - ง. ถ้าไม่ทำจะถูกขับไล่ออกจากบ้าน
 - จ. คิดว่าดื่มสุราก็ทำให้เสียสุขภาพ เราก็ไม่ได้ประโยชน์
 - ฉ. คนอื่นจะได้เห็นว่าเราเป็นคนดี
21. เมื่อมีโอกาสเรียนหนังสือ ท่านก็ตั้งใจเรียนเพราะ
- ก. จะได้คุมค่าที่แม่สั่งให้เรียน
 - ข. การศึกษามีประโยชน์และสามารถนำความรู้ไปใช้และยังเป็นสิ่งที่ดี
 - ค. พ่อแม่บังคับ
 - ง. เป็นประโยชน์ต่อเราเอง
 - จ. จะได้เรียนสูงไปประกอบอาชีพเช่นคนอื่น ๆ
 - ฉ. จะได้เป็นพินัยหน้าถือตา
22. เมื่อท่านกำลังทำงานแล้วถูกเพื่อนคุณหรือพี่ ช่างเจ้าท่าเฉย ๆ ไม่โกรธเขาเพราะ
- ก. เขาเป็นนายเราถ้าเพียงจะมีผลต่องานเรา
 - ข. คิดว่านี่เสียจะได้ไม่กระทบกระเทือนหรือเจ็บตัว
 - ค. ที่เขาคิดนั้นมีส่วนถูกจึงรับไว้พิจารณาเขาอาจหวังดีต่อเราจริง ๆ
 - ง. ปลงเสียเพราะปกติคนเราชอบตีมากกว่าชม
 - จ. ไม่อยากขัดใจเพื่อน
 - ฉ. ไม่อยากถือสาเพราะ เรารู้ว่าไม่มีใครเขาหวังดีต่อเรา
23. เมื่อท่านเห็นเพื่อนพูดหยามคาย จึงห้ามเพื่อนเพราะ
- ก. เห็นว่าไม่สุภาพ
 - ข. ไม่ควรพูดในที่สาธารณะ
 - ค. เห็นว่ามีผู้หญิงอยู่ด้วย
 - ง. คนอื่นจะถูกดูทั้งกลุ่มรวมทั้งตัวเราคับ

- จ. เพราะเห็นว่าไม่ควรพูด
- ฉ. ในกลุ่มไม่ชอบคนหยาบคาย
24. ชาวเจ้ามักพยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้เพราะ
- ก. ที่เป็นอย่างนี้จนเหลือเกิน
- ข. พ่อแม่สอนเสมอ
- ค. จะได้ปรับปรุงตนเองและเป็นการพัฒนาตน
- ง. ที่ทำมาแล้วไม่ก็ควรเปลี่ยนแปลง
- จ. ต้องการให้เพื่อนชมเชย
- ฉ. เคียดไม่ทันคนอื่นเขา
25. เมื่อถึงเวลาสอบ ถ้าคุณหนังสือไม่ทันคิดว่า ต้องทำข้อสอบไม่ผ่านแน่ท่านจึง
- ก. บอกเพื่อนเพราะกลัวสอบตก
- ข. เตรียมลอกที่อ่านไว้เข้าห้องสอบ
- ค. พยายามท่องหนังสือเท่าที่จะทำได้และทำตามความสามารถ
- ง. ทำโดยความสามารถถ้าไม่ได้จริงจึงถามเพื่อน
- จ. ใช้การเดาคิดว่าถูกบ้างแน่ ๆ
- ฉ. คิดว่าสอบไม่ไ้แน่จึงไม่เข้าสอบกลัวเสียหน้า
26. นายแดงเคยเป็นแท็กซี่นางพัก เมื่อนางพักแต่งงานแล้วนางพักยังต้องการมีสัมพันธ์ภาพกับนายแดงเหมือนเดิม ถ้าท่านเป็นนายแดงเล็กลงเกี่ยวกับนางพักเพราะเหตุใด
- ก. ถ้าขึ้นยุงสามีนางพักคงโกรธและทำร้ายนายแดงแน่
- ข. กลัวชาวบ้านประณาม
- ค. คิดว่าหากคนใหม่ที่สวยและบริสุทธิ์ดีกว่า
- ง. เพราะสามีเป็นเพื่อนกันจึงเลิก
- จ. สังคมไทยไม่ยอมรับหญิงที่มีสามีหลายคน
- ฉ. ละอายตอบว่าไม่อยากมีลูกเมียผู้อื่น

27. เมื่อท่านเห็นเด็กถูกทางสุนัขขย้ำเชือกซึ่งปลายอีกข้างหนึ่งผูกติดกระป๋องแล้วตีให้วิ่งเสียงดัง ท่านจะเข้าไปห้ามเพราะ
- ก. เป็นสุนัขของเราเอง
 - ข. เห็นว่าเป็นการทรมานสัตว์ไปควรกระทำ
 - ค. สงสัยเสียงดังกลัวความรำคาญ
 - ง. กลัวคนอื่นจะมาด่าเด็ก เพราะเด็กเป็นญาติเรา
 - จ. สงสารสุนัข
 - ฉ. จะไ้ทำตนเป็นตัวอย่างของคนอื่น
28. เมื่อมีโอกาสทำงานแต่ไม่ทำหวังให้คนอื่นช่วยตลอดเวลา ท่านคิดว่าเขาเป็น คนอย่างไร
- ก. ี่เกียจ
 - ข. ไม่รักความก้าวหน้า
 - ค. ไม่มีความรักตัวเอง
 - ง. ไม่มีความรับผิดชอบในตนเอง
 - จ. ไม่ดีเพราะไม่รู้จักหน้าที่ของตน
 - ฉ. เป็นเรื่องของคนมีเงิน
29. เห็นแก๊งโกรชทำลายข้าวของห้างจึงเข้าไปห้าม เพราะ
- ก. เห็นว่าเป็นของของเรา เราจึงห้าม
 - ข. เห็นว่าเป็นเพื่อนกันจึงห้าม
 - ค. เห็นว่าจะ เป็นอันตรายแก่ผู้อื่น
 - ง. เห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง
 - จ. เห็นว่าบุคคลโตแล้วไม่ควรทำอย่างนี้
 - ฉ. เห็นว่าอาจถูกตำรวจจับเพราะละเมิดรบกวนชาวบ้าน

30. ถ้าท่านยังเชื่อทราบดีว่าจะมีการเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้าน ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ไม่บอกผู้ใหญ่ว่าให้ทราบเพราะกลัวถูกตำหนิ
 - ข. บอกผู้ใหญ่ว่าเพื่อให้ได้รับความดีความชอบ
 - ค. บอกผู้ใหญ่ว่าให้ทราบเพื่อจะได้ป้องกันและหาทางช่วยเหลือเขา
 - ง. บอกเขาว่าผู้ใหญ่ว่าเป็นผู้ที่เราเคารพนับถือ
 - จ. บอกผู้ใหญ่ว่าเพื่อให้ได้รับความดีความชอบ
 - ฉ. บอกเพราะว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ทุกคนพึงกระทำ

ตอนที่ 3 ความคาดหวังในอนาคต

ในการตอบแบบสอบถามแต่ละหัวข้อให้ท่านพิจารณาว่าบทบาทใดหรือสิ่งใดที่ท่านต้องการมากน้อยแค่ไหน แล้วใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องนั้น ซึ่งมีอยู่ 5 ช่อง โดยใส่เครื่องหมายเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง

(อ) ต้องการทำงาน

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
☒	☐	☐	☐	☐

เมื่อท่านหันโทษแล้วท่านจะทำได้สิ่งเหล่านี้มากน้อยแค่ไหน

ขั้วคำถามสิ่งที่ท่านต้องการในอนาคต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
1. ต้องการกลับไปเป็นบุคคลเดิม ของครอบครัว เช่น พ่อ ลูกที่ดี	☐	☐	☐	☐	☐
2. ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว	☐	☐	☐	☐	☐
3. ต้องการยอมรับเอาใจใส่จาก ครอบครัวเหมือนเดิม	☐	☐	☐	☐	☐
4. อยากกลับบ้านเดิม	☐	☐	☐	☐	☐
5. เป็นพ่อแม่ที่ดี ไม่ทำผิดอีก เด็ดขาด	☐	☐	☐	☐	☐
6. ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น	☐	☐	☐	☐	☐

ข้อคำถามสิ่งที่ท่านต้องการในอนาคต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
7. จะแนะนำสิ่งสอนมิให้คนอื่น เอาตัวอย่างตน					
8. จะตั้งใจทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต					
9. สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้					
10. จะทำให้ทุกคนให้เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม					
11. ให้รัฐบาลให้รายได้ประจำในช่วง แรกที่จะออกจากคุกไปและไม่มีงานทำ					
12. ต้องการให้สังคมหรือทุกคนยอมรับ ไม่ถูกเหยียดหยาม					
13. ยากไปอยู่ในสภาพที่ดีกว่าเดิม					
14. จะพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำ ที่ผิดกฎหมาย					
15. เมื่อกลับไปทำงานไม่อยากให้คน กีดกันเหยียดหยาม					
16. ฝากตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว					
17. นำบทเรียนไปสอนผู้อื่น					
18. ตั้งใจทำงานตามความสามารถ					
19. จะช่วยรักษาสาธารณะสมบัติ					

ข้อมำถามสิ่งทีท่านต้องการในอนาคต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
20. การที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิตการทำงาน					
21. เมื่อมีโอกาสจะตอบแทนบุญคุณพ่อ แม่หรือบุคคลที่เกยอุปการะ					
22. ถึงจะจนก็ไม่ยอมทำผิดอีก					
23. จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ และสังคม					
24. จะพยายามตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม					
25. จะปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย					

ตอนที่ 4 คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบการยอมรับเลี้ยงดู

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 60 ข้อ ถามเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่
2. พ่อแม่ที่กล่าวถึงในแบบทดสอบ หมายถึง บุคคลที่ได้ยอมรับเลี้ยงดูท่านมาเป็นเวลานานที่สุดอาจเป็นพ่อแม่ ดุจ ป้า น้า อา หรือบุคคลอื่น ๆ ก็ได้
3. วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้ท่านระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงเลยมาแล้วว่า พ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อท่านในลักษณะใด แล้วกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างนั้น เพียงข้อหนึ่งข้อใดของท่านั้น ตามลักษณะความเป็นจริงของท่าน ดังตัวอย่าง

- (o) ร่วมรับประทานอาหารกับพ่อแม่
- (oo) ถูกพ่อแม่คว่ำให้เสียหยา

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
	✓			✓

4. ถ้าตั้งใจ ไม่ทราบว่าเวลาเครื่องหมายลงในช่องใดคือ เสนอให้เลือกตอบตามความคิดครั้งแรกที่รู้สึกว่า พ่อแม่เคยปฏิบัติต่อท่านอย่างนั้นจริง ๆ
- กรุณาอย่าได้ทำเว้นข้อใดเป็นอันขาด เพราะจะทำให้แบบทดสอบที่ทำนี้ใช้ไม่ได้เลย

“ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน”

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
1. พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการ คบเพื่อนต่างเพศ					
2. เมื่อท่านทำผิดมักจะถูกลงโทษหรือ ถูกด่าอย่างรุนแรง					
3. เมื่อท่านขอร้องไห้ช่วยเหลือ มัก ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ					
4. ไม่ค่อยให้ความสนใจในการแต่งกาย ของท่านเท่าที่ควร					
5. ท่านมักจะถูกว่ากล่าวเสียชื่อเสียงในการ คบเพื่อนอยู่บ่อย ๆ					
6. ให้โอกาสที่ท่านจะพูดคุยหรือปรึกษา หาเรื่องบ่อยมาก					
7. เมื่อท่านกลับจากโรงเรียนไม่ตรงเวลา มักจะถูกตีเตือน					
8. เมื่อท่านขอเงินมักจะถูกดุด่าบ่อย ๆ					
9. ให้เงินใช้จ่ายไม่เพียงพอกับความ จำเป็น					
10. เมื่อท่านแจ้งผลการเรียนให้ทราบ พ่อแม่จะรู้สึกเฉย ๆ					
11. เมื่อท่านทำผิดพลาด มักจะถูกตำหนิ บ่อย ๆ					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
12. กอมนับรู้ชีวิตในคืนนี้อยู่บ่อยครั้งที่ ท่านทำงาน					
13. เมื่อท่านทำดี มักจะไม่คอยไต่ถาม กายกของชมเชย					
14. เมื่อท่านนั่งคุยสนทนากับเพื่อน ๆ มัก จะถูกตำหนิ					
15. มักจะยกย่องความดีของคนอื่นมา เปรียบเทียบกับท่าน					
16. เมื่อท่านทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ ท่านจะถูกตำหนิมากกว่า					
17. ไม่คอยให้ความสนใจเกี่ยวกับการ กินนอนของท่านเท่าที่ควร					
18. มักจะตำหนิท่านเมื่ออยู่ต่อหน้า พี่ ๆ น้อง ๆ					
19. ท่านมักจะได้รับสิ่งของเงินทอง น้อยกว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัว					
20. สิ่งที่ทำให้ท่านยุ่งยากใจมากที่สุด ก็คือ พ่อแม่ ไม่คอยสนใจท่าน					
21. เมื่อท่านขอความช่วยเหลือ จะให้ ความร่วมมือในการงานเป็นอย่างดี					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
22. ยินดีให้ท่านรวมในกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียนตามที่ท่านสนใจ					
23. แสดงความรักและให้ความอบอุ่น แก่ท่านอย่างเป็นกันเอง					
24. มอบงานให้ท่านทำพอเหมาะกับ ความสามารถ					
25. ชมเชยและให้กำลังใจในขณะที่ ท่านทำงาน					
26. อนุญาตให้ท่านออกไปเที่ยวนอกบ้าน ตามสมควร					
27. เมื่อท่านทำผิดระเบียบของ ครอบครัว จะชี้แจงความผิดก่อกวน จึงลงโทษ					
28. เมื่อท่านเสนอความคิดเห็น พ่อแม่ จะรับฟังเป็นประจำ					
29. ให้โอกาสเพื่อนต่างเพศตามสมควร					
30. เมื่อท่านกำลังทำผิดพลาดจะได้ โอกาสแก้ตัวอีก					
31. ให้ท่านมีสิทธิ์ในการใช้สิ่งของ ของครอบครัวทุกอย่าง					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
32. เมื่อผลการเรียนของท่านไม่ดี พ่อแม่จะให้โทษและให้กำลังใจ					
33. เปิดโอกาสให้ท่านนำเพื่อน ๆ มาที่บ้านได้ทุกคน					
34. ยอมรับนับถือในความสามารถ ของท่าน					
35. ให้อิสระในการที่ท่านจะเลือก รับประทานอาหาร					
36. ยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อท่าน ต้องการคำปรึกษา					
37. เมื่อท่านทำดี จะยกย่องชมเชย					
38. เปิดโอกาสให้ท่านจัดตกแต่งเรือน ได้ตามสมควร					
39. ให้อิสระในการเลือกศึกษาต่อ ตามความถนัดของท่าน					
40. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ยินดีให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหา					
41. ไม่ยอมให้ท่านคบเพื่อนต่างเพศ เพราะกลัวจะเสียเด็ก					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
42. มักไม่ยอมให้ท่านออกเที่ยวนอกบ้านตามลำพัง					
43. เมื่อท่านกลับบ้านผิดเวลา จะแสดงอาการหงุดหงิดมาก					
44. ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท่านทำอะไรตามลำพัง					
45. ห้ามท่านออกนอกบ้านในเวลาจำกัด เพราะกลัวจะได้รับอันตราย					
46. เวลาท่านจะไปไหน มักจะให้ไปกับผู้ใหญ่หรือคอยจับตามดู					
47. ให้ท่านแต่งกายโดยใช้สีและแบบที่สุภาพเป็นประจำ					
48. เมื่อท่านเจ็บป่วย จะคอยดูแลและเอาใจใส่เป็นพิเศษ					
49. คอยตักเตือนและคอยควบคุมในการอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย					
50. จะสืบประวัติส่วนตัวของเพื่อน ๆ ของท่านเป็นประจำ					
51. เมื่อท่านจะออกไปธุระนอกบ้าน มักจะซักถามว่าจะไปที่ไหน					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
52. เมื่อเวลาซื้อข้าวของเครื่องใช้ มักจะเลือกซื้อให้เอง					
53. ช่วยซักผ้าเสื้อผ้าให้บ่อย ๆ					
54. คอยนั่งเป็นเพื่อนเวลาท่านอ่าน หนังสือหรือทำกรบ้านเวลาค่ำคืน					
55. เวลาไปโรงเรียนมักคอยรับส่งหรือ ให้ไปกลับผู้ที่ไม่พอใจ					
56. เวลาออกนอกบ้านจะคอยตักเตือน ให้ระมัดระวังอันตรายด้วยความ เป็นห่วง					
57. มักแสดงให้ท่านเห็นว่าท่านยังเป็น เด็กไม่สามารถตัดสินใจปัญหาด้วย ตนเอง					
58. จะแนะนำการศึกษาต่อและเลือก อาชีพให้แก่ท่านตามที่พ่อแม่ชอบ					
59. สิ่งที่ทำให้ท่านยังยากใจ คือ พ่อแม่ คอยเอาใจใส่ท่านมากเกินไป					
60. คอยถามข่าวทุกข์สุขที่ท่านได้รับจาก โรงเรียนเป็นประจำ					

ภาคผนวก ค

- เกี่ยวกับประวัติตั้งเขตของเรือนจำกลางบางขวาง
- สถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องโทษ

1. ประวัติสังเขป

ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ในปี ค.ศ. 1902 ได้มีการดำริที่จะสร้างเรือนจำกลางบางขวางขึ้น โดยจัดซื้อที่ดินแปลงใหญ่ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะสร้างเรือนจำสำหรับนักโทษที่มีกำหนดโทษสูง อย่างไรก็ตาม เรือนจำ ก็ยังไม่ได้สร้างขึ้น จนกระทั่งรัชกาลที่ 5 เสด็จสวรรคต และได้เริ่มก่อสร้างในรัชกาลที่ 6 ในปี ค.ศ. 1927 และแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 1931 (พ.ศ. 2474)

2. หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. ควบคุมดูแลผู้ต้องขังไว้ในที่คุมขัง
2. เพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยจัดให้พวกเขาได้มี การศึกษา และฝึกวิชาชีพให้มีความชำนาญเพียงพอที่จะหาเลี้ยงตัวได้ เมื่อพ้นโทษออกไปสู่สังคมภายนอก
3. เป็นการวางมาตรการป้องกัน เพื่อมิให้ผู้ต้องขังกลับออกไปกระทำผิดซ้ำ

3. ประเภทของผู้ต้องขัง

1. ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์ - ฎีกา ฎีกา ...
2. ผู้ต้องขังชาย ซึ่งศาลตัดสินมีกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ถึงตลอดชีวิต
3. นักโทษประหารที่กำลังรอการประหารชีวิต

4. อาคารต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก

1. เรือนจำแบ่งแดนออกเป็น 13 แดน
2. มีเนื้อที่ทั้งหมด 80 เอเคอร์ (200 ไร่)
3. เรือนจำกลางบางขวาง สร้างไว้สำหรับผู้คุมขังผู้ต้องขังเพียง 4,000 คน แต่ปัจจุบันมีถึง 8,000 คน

4. โรงฝึกงาน 25 แห่ง
5. หอประชุม 1 แห่ง
6. โรงพยาบาล 1 หลัง
7. ที่นอน 11 หลัง และโรงเลี้ยง 11 แห่ง
8. กำแพงชั้นนอก รวมความยาว 2,406 เมตร สูง 6 เมตร และลึก 1 เมตร และเดินสายไฟฟ้าแรงสูงรวมกำแพง
9. กำแพงชั้นในมีความยาว 1,298 เมตร สูง 6 เมตร และมีลวดหนาม กั้นไว้โดยรอบ

5. การปฏิบัติของตองซัง

5.1 การจำแนกลักษณะตองซัง

- นักสังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้จำแนกตองซังตามพื้นฐานความเป็นมาของครอบครัว อาชีพและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนเพื่อจะได้แก้ไขให้เขารู้จักช่วยตัวเอง เพื่อกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

5.2 การให้การศึกษา ฝึกวิชาชีพและเรียนนธรรมศึกษา

- เป็นการช่วยให้ตองซังได้รับการศึกษาจากโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ในเรือนจำฯ รวมทั้งมีการฝึกหัดวิชาชีพและเรียนนธรรมศึกษาและจะได้รับใบประกาศนียบัตร เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

การฝึกวิชาชีพมีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ช่างไม้
- (2) ช่างจักสาน
- (3) ช่างโลหะ
- (4) ช่างบุก
- (5) แกะสลัก
- (6) ซ่อมเครื่องยนต์

- (7) ทอดผ้า
- (8) การตัดเย็บเสื้อผ้า
- (9) การทำรองเท้า
- (10) เกมตรกรรรม

หมายเหตุ ผู้ทองขังจะได้รับเงินรางวัลเมื่อ 50% ของกำไรสุทธิ จากผลงานที่ทำได้
การศึกษานี้ใหญ่ มีระดับต่าง ๆ คือ

- (1) การศึกษาเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ไม่ออก เขียนไม่ได้
- (2) การศึกษาระดับ 1 เขียนเท่า ป.2
- (3) การศึกษาระดับ 2 เขียนเท่า ป.4
- (4) การศึกษาระดับ 3 เขียนเท่า ป.7
- (5) การศึกษาระดับ 4 เขียนเท่า ม.3

การเรียนธรรมศึกษามี 3 ระดับ เว้นกัน

5.3 การได้รับการเยี่ยมเยียนจากญาติ

- เป็นการกระตุ้นผู้ทองขังให้กำลังใจที่จะกระทำความดีในระหว่าง
ท้องโทษ และเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว

5.4 การรักษาพยาบาล

- ในรายที่เจ็บป่วย เรื้อนจำๆ เป็นายแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่
อื่น ๆ กอปรให้การช่วยเหลือ หากเกิดกำลังก็จะมีการส่งตัวไปรับการรักษานอกเรือนจำ

5.5 สันทนาการ

- มีการจัดให้ผู้ทองขังได้เล่นกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้ง นอกจากนี้
ยังมีห้องสมุด โทรทัศน์ วิทยุ วีซีดี วิทยุ และการศึกษาชนิดต่าง ๆ กิจกรรม
เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ทองขังมีพละนามัยที่แข็งแรงและผ่อนคลายความตึงเครียดในจิตใจ
ลงได้ พวกเขาจะได้อรรถรสของการอยู่ร่วมกัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักใช้
เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เมื่อเขาพ้นโทษออกไปแล้ว

5.6 ผู้ต้องขังจะได้รับการปล่อยตัวใน 3 กรณี ดังต่อไปนี้

- (1) ปล่อยตามคำพิพากษาของศาลเมื่อต้องจำคุกครบกำหนดโทษ หรือปล่อยตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ
 - (2) ได้รับการพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัว
 - (3) โดยการควบคุมความประพฤติ กล่าวคือ ได้รับการพักการลงโทษ หรือไต่สวนวันต้องโทษจำคุกจากการทำงานสาธารณะ
- ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในกรณีดังกล่าวจะได้รับแจกเสื้อผ้าและ กางเกงให้คนทางเมื่อผู้นั้นร้องขอ

5.7 รายการประจำวันของผู้ต้องขัง (เว้นวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดราชการ)

- 06.00 น. เปิดเรือนขัง
- 07.00 น. อาหารเช้า
- 08.30 น. ฝึกหัดวิชาชีพ หรือเรียนหนังสือ
- 12.00 น. อาหารกลางวัน
- 13.00 น. ฝึกหัดวิชาชีพ หรือเรียนหนังสือ
- 15.30 น. สันทนาการ หรือทำกิจกรรมส่วนตัว
- 16.30 น. อาหารเย็น
- 17.30 น. ปิดเรือนขัง
- 21.30 น. สวดมนต์ และเข้านอน

6. สถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องโทษ

ตาราง 15 อายุผู้ต้องขังประเภทแก้ไข 2527

อายุผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 20 ปี	11,020	18.39
ระหว่าง 20 - 25 ปี	17,663	29.48
ระหว่าง 25 - 30 ปี	9,545	16.60
ระหว่าง 30 - 35 ปี	8,198	13.68
ระหว่าง 35 - 40 ปี	5,542	9.25
ระหว่าง 40 - 45 ปี	3,807	6.36
ระหว่าง 45 - 50 ปี	2,257	3.77
ระหว่าง 50 - 60 ปี	1,154	1.93
กว่า 60 ปีขึ้นไป	326	0.54
รวม	59,912	100.00

ตาราง 16 ลักษณะความผิดของทั้งประเภทเด็กขาด 2527

ลักษณะความผิด	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดประทุรร้ายต่อทรัพย์สิน	30,838	51.47
ความผิด ผ.ร.บ. ยาเสพติด	10,142	16.93
ความผิดประทุรร้ายต่อชีวิต	7,839	13.17
ความผิดประทุรร้ายต่อร่างกาย	2,025	3.50
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	2,369	3.95
ความผิดอื่น ๆ	6,579	10.98
รวม	59,912	100.00

ตาราง 17 จำนวนผู้ต้องขังประเภทเด็กขาด-อุทธรณ์-ฎีกา ที่ต้องโทษกระทำผิดซ้ำ 2527

ต้องโทษครั้งที่	จำนวน	ร้อยละ
ครั้งที่ 1	61,466	89.43
ครั้งที่ 2	4,411	6.42
ครั้งที่ 3	1,801	2.62
ครั้งที่ 4	740	1.08
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	313	0.45
รวม	68,731	100.00

ตาราง 18 กำหนดโทษจำคุกผู้ต้องขังประเภทแก้ไขขาด-อุทธรณ์-ฎีกา 2527

กำหนดโทษ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 2 ปี ลงมา	28,462	41.41
โทษ 2 - 5 ปี	11,221	16.33
โทษ 5 - 10 ปี	10,601	15.42
โทษ 10 - 15 ปี	7,268	10.57
โทษ 15 - 20 ปี	3,429	4.73
โทษ 20 - 50 ปี	6,425	9.35
โทษจำคุกตลอดชีวิต	1,275	1.85
โทษประหารชีวิต	232	0.34
รวม	68,731	100.00

ตาราง 19 การแบ่งชั้นผู้ต้องขังประเภทเกิดขาด 2527

ชั้นผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นกลาง	23,808	39.74
ชั้นดี	8,962	14.96
ชั้นดีมาก	7,372	12.30
ชั้นเยี่ยม	15,978	26.67
ชั้นเลว	3,312	5.53
ชั้นเลวมาก	480	0.80
รวม	59,912	100.00

ตาราง 20 แสดงจำนวนและเพศของผู้ลงทะเบียนทั่วทั้งประเทศในปี 2518 - 2527

ส.ก.	ชาย	หญิง	รวม
2518	53,703	1,952	55,655
2519	58,244	2,422	60,666
2520	61,140	2,824	63,964
2521	63,413	3,192	66,605
2522	62,065	3,132	65,197
2523	68,312	3,592	71,904
2524	66,512	3,476	69,988
2525	64,441	3,473	67,914
2526	72,091	4,186	76,277
2527	76,400	4,404	80,804

ความสำนึกในความผิดและความคาดหวังในอนาคตของนักโทษในเรือนจำ

บทคัดย่อ
ของ
สมพิศ ไชยคำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2529

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายเปรียบเทียบความสำนึกในความคิดและความคาดหวัง
ในอนาคตของนักโทษในเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน
ในอายุ ลักษณะการต้องโทษและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและหาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความสำนึกในความคิดและความคาดหวังของนักโทษ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักโทษที่กำลังต้องโทษในเรือนจำกลาง
บางขวาง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ
วัดความสำนึกในความคิด แบบทดสอบความคาดหวังในอนาคตและแบบทดสอบวัดการ
อบรมเลี้ยงดู

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. นักโทษในเรือนจำกลางบางขวางที่มีอายุ 20 - 35 ปี และมากกว่า
35 ปีขึ้นไป มีความสำนึกในความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แต่ความคาดหวังในอนาคตไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

2. นักโทษที่มีลักษณะการต้องโทษต่างกัน (ไม่เคยต้องโทษมาก่อนและเคย
ต้องโทษมาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป) มีความสำนึกในความคิดไม่แตกต่างกัน แต่
มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกัน

3. นักโทษที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอคิด แบบคุ้มครอง
มากเกินไป มีความสำนึกในความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แต่ความคาดหวังในอนาคตไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

4. ความสำนึกในความคิดและความคาดหวังในอนาคตมีความสัมพันธ์กันใน
ทางบวก ($r = .1999$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF GUILT FEELING AND FUTURE
EXPECTATION OF THE PRISONER

AN ABSTRACT

BY

SOMPIT CHAIKUM

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinairot University
July 1986

The purpose of this study is to compare guilt feeling and future expectation of the prisoner in Bang - Kwang Central Prison, to compare the difference of guilt feeling and future. Expectation which varies in ages, jailing and Rearing method and to find the relationship of guilt feeling and future expectation.

Four hundred prisoners randomly drawn from the prisoner in Bang - Kwang Central Prison. A guilt feeling test, a jailing test and a rearing test were distributed to all sample groups. The finding are as followed :

1. The prisoner in Bang - Kwang Central Prison Showed significant difference were found between age 20 - 35 years old and over 35 years old in guilt feeling at .05 level but there was no significant different in future expectation.
2. No significant difference in guilt feeling between jailing and non - jailing prison but showed significant difference in future expectation at .05 level.
3. There was significant difference which found among Democracy method, Rejection method and Overprotection method in guilt feeling at .05 level but there was no significant different in future expectation.
4. There was significant relationship between guilt feeling and future expectation at .05 level
($r = .1999$)